Należność pocztowa uiszczona ryczałtem.

Rok XII. Warszawa, dnia 31 maja 1936 r. Nr. 10

OSZCZĘDNOŚĆ

Dwutygodnik poświęcony sprawie organizacji oszczędności w Polsce.

ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI
W WARSZAWIE

TREŚĆ:

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
WARSZAWA, UL. MIODOWA 6,
tel. Administracji 5-92-63 i tel. Redakcji 2-97-03

NAKŁAD I WYDAWNICTWO
SAMORZĄDOWEGO INSTYTUTU WYDAWNICZEGO
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
W WARSZAWIE, UL. MIODOWA Nr. 6, tel. 5-92-63

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1935 R.
POWIATOWEJ KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI W SARNACH.

Stan czynny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		24.011,42	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		6.894,10	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych . . .		1.643,50	
d) pozostałość w innych K. K. O. .			
e) bony inwestycyjne			32.549,02
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		2.960 00	
c) listy zastawne i obligacje . .			
d) obligacje związków komunalnych .			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych .		8.370,00	11.330,00
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro . . .			
7. Weksle zdyskontowane (2 konta) .		2.231,C0	
8. Pożyczki wekslowe (922 kont) . .		329.531,29	
9. Weksle protestowane			
a) poch. z dysk. i poż. wek. (278 kont)		37 325,33	
b) pochodzące z innych kredytów .			369.087,62
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wartościowemi .			
b) zabezpieczone hipoteką . . .			
c) zabezp. innemi wartośc. (1 konto)		1.655,00	1.655,00
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędnościowych (1 konto) . .		40,00	
b) innych wartości			
c) pożyczki zakładu zastawniczego .			40,00
12. Pożyczki na skrypty dłużne (1 konto)			16.497,00
13. Pożyczki hipoteczne (1 konto) . .			400,00
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akc. (161 kont) .			45.225,95
15. Odsetki zaległe			21,036,86
16. Nieruchomości			71.352,78
17. Ruchomości			2.806,39
18. Różne			3.155,44
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			
20. Straty za rok sprawozdawczy . .			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .			
Razem . .			575 136,06
21. Depozyty			117.671,57
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			27,784,85
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego . .			
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego . .			
26. Inne			32.867,66
Razem . .			178.324,08
Ogółem . .			753.460,14

Stan bierny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			55.000,00
2. Fundusz zasobowy			65.491,92
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			171,00
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości .			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno publicznych			
a) bezterminowe (4 konta) . . .		47.562.54	
b) terminowe			47.562,54
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych prawno - prywatnych . .			
a) bezterminowe (2026 kont) . .		186 374,58	
b) terminowe do 3 mies. (3 konta) .		3.464,13	
c) terminowe ponad 3 miesiące i wakowe (2 konta)		7.259,23	197 097,94
8. Rachunki bieżące (czek., przek. it.p.)			
a) instytucyj państw., samorząd i innych prawno-publ. (31 kont) . .		15,549,80	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (38 kont)		4. 971,95	20.521,75
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			70,00
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim		5.800,00	
b) w Bankach Państwowych . . .		45.96 ,00	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.		71.810,00	
d) w innych instytucjach kredytowych.			123.570,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac. .			
13. Zastaw papierów wartościowych . .			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski		46.105,05	
b) przez Banki Państwowe . . .			
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje . . .			46.105,00
15. Banki i K. K. O. Loro			10.510,00
16. Banki i K. K. O. Nostro . . .			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne . . .			
19. Różne			7.323.09
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.).			838,26
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .			874,56
Razem . .			575.136,C6
22. Różni za depozyty			117.671,57
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj.			
24. Różni za inkaso			
25. Bank Akceptacyjny			27.784,85
26. Fundusz Emerytalny			
27. Inne			32.86766
Razem . .			178.324,08
Ogółem . .			753.460.14

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1935 ROK.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych . .	9.792 83	
b) od rachunków bieżących . . .	1.996,49	
c) od redyskonta weksli	8.578,19	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	4.081,76	
e) różne inne	809 09	25.258,38
2. Prowizje wypłacone		93,24
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	19.790.40	
b) świadczenia socjalne	1 970,13	
c) wydatki rzeczowe	5,302 49	27.053,02
4. Podatki i opłaty skarbowe		8,02
5) Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	246,66	246,66
6. Odpisy na dłużnikach		6.305,16
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
9. Różne (różnica 2% obniż. odset. ust.).		2.627,13
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		
11. Nadwyżka		874,56
Razem . .		62.476,15

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	50.236,54	
b) od rachunków bieżących . . .	441 77	
c) od pożyczek terminowych na zastaw .	146,84	
d) od pożyczek na skrypty dłużne . .	915,07	
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych . . .	460,00	
g) różne inne	3,552,09	55.752,31
2. Prowizje pobrane		4 578,47
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc. .		
5. Dochód netto z nieruchomości . . .		1.535,37
6. Odzyskane straty		
7. Opłaty na koszty administracji . . .		
8. Różne dochody		610,00
9. Strata		
Razem . .		62.476,15

Księgowy (—) Zygmunt Kotowski

Naczelnik Zarządu — Dyrektor: (—) Władysław Rześniowiecki

Członkowie Zarządu:

(—) Zygmunt Kotowski

(—) Józef Barzam

Komisja Rewizyjna: Przewodniczący (—) D. Bilobram

Członkowie:

(—) J. Klimuk

(—) D. Meleszczuk

Rok XII. Warszawa, dnia 31 maja 1936 r. Nr. 10

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE

ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

Komitet Redakcyjny: *Józef Rożkowski, Juljusz Zdanowski, Jarosław Żaboklicki.*

Redaktor — *Bolesław Obszyński.*

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:

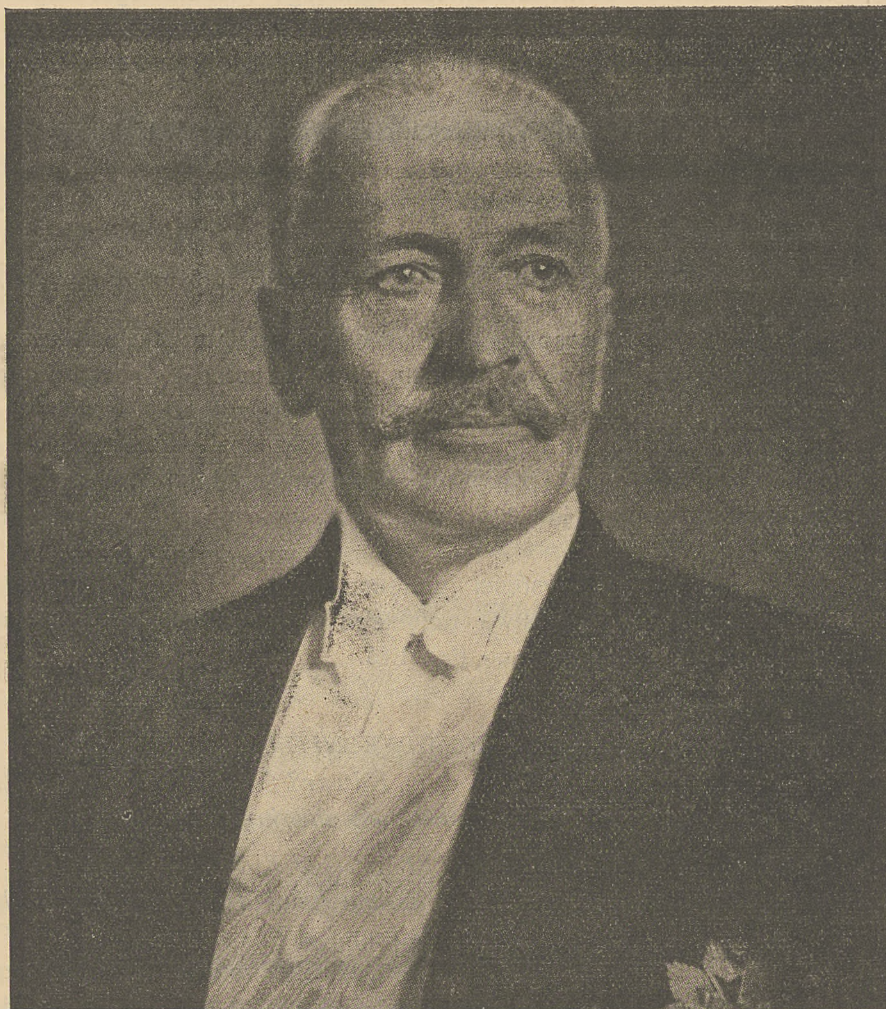
Rocznie	zł. 28.—
Półrocznie	„ 14.—
Kwartalnie	„ 7.—
Miesięcznie	„ 3.—
Cena Nr. pojedyńcz. .	„ 1.40

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
Warszawa, ul. Miodowa 6.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520.

Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Sp. z ogr. odp. w Warszawie, ul. Miodowa Nr. 6 — Telef. 5-92-63.

Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.
Przedruk dozwolony za podaniem źródła

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
PROFESOR IGNACY MOŚCICKI

ODEZWA KOMITETU UCZCZENIA 10-LECIA URZĘDOWANIA PREZYDENTA RZPLITEJ I. MOŚCICKIEGO

W czerwcu 1926 r. profesor Ignacy Mościcki został Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej.

Dwukrotnie — z woli Zgromadzenia Narodowego — za dobrą radą i zgodnie z życzeniem Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego — profesor Ingacy Mościcki objął najwyższy urząd w Państwie, poświęcając wielkości obowiązku nawet najbardziej osobiste umiłowania.

Od dziesięciu lat przewodzi Polsce Człowiek, dla którego wolna i niepodległa Ojczyzna była i jest celem wysiłku całego życia, który od zarania młodości sercem i czynem przystał do najściślejszego grona bojowników o niepodległość Polski, wiążąc trwale swoje imię i losy z ideą i pracami Józefa Piłsudskiego. Wieloletnia praca twórcza, na każdem polu działalności Ignacego Mościckiego, Jego szlachetność, skromność osobista, umiłowanie prawdy, piękna i dobra sprawiły, że właśnie Ignacy Mościcki, pracując wśród ludzi z myślą o ludziach, obrany został przez naród polski na swego przewodnika.

Każdy rok rządów Ignacego Mościckiego mnożył wymienione wartości.

Mądra polityka zagraniczna, dająca Polsce znaczenie w rodzinie narodów, wybitna działalność na polu gospodarczem, zapisana takiemi czynami, jak Chorzów, Mościce, Gdynia, Instytut Chemiczny, oraz nieprzemijające dzieła z zakresu utrwalania elementów obrony narodowej, związały się trwale z postacią Ignacego Mościckiego.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej jest dla nas ostoją w chwilach ciężkich, jest dla nas uosobieniem tych cnót obywatelskich, jakie cechować winny naród wolny, pracowity i silny.

Dlatego też, w dniu 3-go czerwca 1936 r. cały kraj winien dać wyraz uczuciom, jakie żywi dla Pierwszego Obywatela Rzeczypospolitej i złożyć hołd Temu, który swym przykładem uczył, jak żyć i pracować dla Najjaśniejszej Rzeczypospolitej należy.

Podpisani, inicjując uroczystości jubileuszowe w dniu 3-go czerwca 1936 r., zwracają się do całego społeczeństwa polskiego z wezwaniem do podjęcia odpowiedniej akcji we wszystkich ośrodkach Państwa.

Odezwę podpisali:

PRZEWODNICZĄCY KOMITEU:

gen. dyw. Edward Śmigły-Rydz, Generalny Inspektor sił zbrojnych,

CZŁONKOWIE PREZYDJUM KOMITEU:

J. Em. ks. kardynał Kakowski, Marszałkowa Aleksandra Piłsudska, gen. dyw. Felicjan Sławoj-Składkowski, prezes Rady Ministrów, Aleksander Prystor, marszałek Senatu, Stanisław Car, marszałek Sejmu, dr. Stanisław Wróblewski, prezes Polskiej Akademji Umiejętności.

Bilans zbiorowy K. K. O. woj. centralnych i wschodnich za pierwszy kwartał 1936 r.

Rok bieżący dla ruchu oszczędnościowego zaczął się pod znakiem skromnych możliwości. Występujące ciągle obawy o kierunek wewnętrznej polityki gospodarczej, a z drugiej strony komplikujące się stosunki międzynarodowe, rzecz prosta, nie mogły przyczyniać się do rozwoju kapitalizacji. W tym stanie rzeczy są niewątpliwie dużym sukcesem rezultaty, osiągnięte przez komunalne kasy oszczędności, działające na terenie województw centralnych i wschodnich, wyrażające się, według sporządzonego przez Warszawski Związek K. K. O. bilansu zbiorowego kwotą zł. 7.604 tys. przyrostu oszczędności w ciągu trzech pierwszych miesięcy r. bież. Stan uzbieranych przez wspomniane Kasy kapitałów oszczędnościowych na ultimo pierwszego kwartału r. b. w porównaniu ze stanem z końca r. ub. przedstawia się, jak następuje: (tys. zł.).

K. K. O. na terenie województwa	Stan brutto 31.12 35 r.	Stan brutto 31.3 36 r.	W tem wkłady osób publ prawnych	W tem wkłady osób prywatnych	Przyrost kwartalny
m. st. Warszawa	78.878	83.623	10.932	72.691	4.745
Warszawskie	29.436	30.374	2.024	28.350	938
Łódzkie	10.978	11.334	2.090	9.244	356
Kieleckie	12.253	12.553	2.583	9.970	300
Lubelskie	6.093	6.577	1.792	4.785	484
Białostockie	4.049	4.227	1.155	3.072	178
Nowogródzkie	1.180	1.262	433	829	82
Wileńskie	5.447	5.727	1.227	4.500	280
Poleskie	1.528	1.581	826	755	53
Wołyńskie	2.788	2.976	1.150	1.826	188
Ogółem	152.630	160.234	24.212	136.022	7.604

Zwraca na siebie uwagę fakt, że przyrost oszczędności wykazują Kasy na terenie wszystkich województw centralnych i wschodnich. Większą przytem dynamikę wykazują wkłady prywatne w porównaniu z wkładami osób publiczno - prawnych; o ile pierwsze wzrosły o zł. 5.836 tys., wzrost drugich wynosi zł. 1.768 tys.

Są to, jak na obecne możliwości i warunki, rezultaty bardzo poważne. Byłoby jednak naszem zdaniem zbyt pochopnem czynienie na tej podstawie jakichkolwiek na najbliższą przyszłość horoskopów.

Poważnie również w ciągu pierwszego kwartału r. b. wzrosły wkłady na rachunkach czekowych. Stan ich w końcu kwartału wynosił zł. 35.593 tys. wobec 29.693 tys. zł. na ultimo roku ubiegłego.

Uwzględniając rachunki czekowe, oraz salda na r-kach otwartego kredytu, ogólny stan posiadanych przez Kasy wkładów w porównaniu ze stanem na ultimo roku ub. będzie się przedstawiał, jak następuje: (tys. zł.).

Rodzaj wkładów	31.XII. 35 r.	31.III. 36 r.	przyrost kwartalny
Na książeczkach oszczędn.	152.630	160.234	7.604
Na rachunkach czekowych	29.693	35.593	5.900
Na r-kach otwartego kredytu	732	1.285	553
Ogółem	183.055	197.112	14.057

Suma 197.112 tys. zł., jak na rozmiary naszego rynku, jest pozycją poważną. Z ogólnej nadwyżki wkładów — zł. 14.057 tys. zużytkowały Kasy:
a) na zwiększenie akcji kredytowej — zł. 6.374 tys.
b) „ „ rezerw płynności — „ 1.262 „
c) „ lokaty w papierach wartośc. — „ 3.439 „
d) „ spłatę kredytów i inne cele — „ 2.982 „

Natomiast stan innych funduszów obcych stale się kurczy zarówno w cyfrach bezwzględnych, jak też w stosunku do wkładów ulokowanych w Kasach. W porównaniu ze stanem na początku roku wynoszą one: (w tys. zł.).

Nazwa rachunku	Stan w dn. 31.XII. 35 r.	Stan w dn. 31.III.36 r.	Różnica
Redyskonto	6.333	5,576	— 757
Dysk. akcep. Banku Akcep.	5.288	6.283	+ 995
Zastaw pap. wartościowych	444	477	+ 35
Kredyty uzyskane	18.690	17.046	— 1.644
Ogółem	30.753	29.382	— 1.371

Saldo kredytów uzyskanych jest pozostałością z lat ubiegłych; obecnie nowych kredytów, związanych z określonym przez centralną instytucję finansową przeznaczeniem, Kasy zupełnie nie zaciągają. Sprawa likwidacji pozostałości tych kredytów musi rychło znaleźć właściwe rozwiązanie, częściowo choćby przy okazji oddłużenia związków samorządowych, które w swych planach oddłużeniowych muszą przewidzieć pewne rezerwy na pokrycie wynikłych już, czy jeszcze wyniknąć mogących strat K. K. O. z tytułu pośrednictwa Kas w rozprowadzaniu kredytów zwłaszcza celowych. Rzecz prosta, plan obsługi długów związku samorządowego, ustalony w wyniku postępowania oddłużeniowego, musi pozostawać w granicach możliwości danego związku. Banki zatem, zwłaszcza Państwowy Bank Rolny, będą w pewnych wypadkach postawione w wyraźnej konieczności poczynienia bonifikat na rzecz K. K. O., czy związków za nie poręczających.

Akcja kredytowa w ciągu pierwszego kwartału, wobec przypływu wkładów oszczędnościowych, uległa dalszemu rozszerzeniu. Rozmiary jej przedstawia poniższe zestawienie: (w tys. zł.)

Nazwa rachunku	31.XII.35 r.	31.III. 36 r.	Zmiany
Weksle zdyskontowane	7.723	8.850	+ 1.118
Pożyczki wekslowe	57.535	60.988	+ 3.453
Weksle protestowane	13.395	11.613	— 1.782
R-ki bież. otwartego kredytu	37.258	38.007	+ 749
Poż. terminowe na zastaw	7.698	7.479	— 219
Pożyczki hipoteczne	16.463	16.632	+ 169
Nal. z tyt. ukł. konw.	15.227	18.113	+ 2.886
Ogółem	155.308	161.682	+ 6.374

Skurczył się znacznie stan protestów wekslowych. Jest to skutek z jednej strony dokonanych na tym rachunku odpisów z końcem roku, a z drugiej — akcji konwersji zobowiązań rolniczych, których tempo wzrostu było nieco słabsze, niż w ostatnich miesiącach roku ubiegłego. Nie bez wpływu na to pozostało przedłużenie ostatecznego terminu zawierania układów konwersyjnych, skutkiem czego odpadła presja na opieszałych dłużników.

Pogotowie płatnicze utrzymuje się nadal na wysokim poziomie. Płynne rezerwy z końcem kwartału wynoszą złotych 32.733 tys. wobec 31.471 tys. zł. na ultimo grudnia r. ub. W tej sumie utrzymywane pogotowie jest zupełnie wystarczające, zwłaszcza jeśli się zważy poważne rezerwy w postaci niewyczerpanych kredytów redyskontowych, z których Kasy, jak już zaznaczono, korzystają w coraz mniejszych rozmiarach. Poważne pozatem rezerwy płynności mają Kasy w papierach wartościowych, których portfel w ciągu kwartału wzrósł o zł. 4.439 tys. do sumy zł. 37.094 tys.

Niepokryte straty z lat ubiegłych wynoszą według omawianego bilansu brutto zł. 4.201 tys. Źródło ich tkwi w wysokich odpisach, dokonanych przez Kasy w wyniku gruntownej rewizji posiadanych aktywów, zwłaszcza wierzytelności rolniczych.

Sieć K. K. O. w pierwszym kwartale r. b. powiększyła się o jedną placówkę, a mianowicie z dn. 1 stycznia uruchomiono w Zgierzu Oddział K. K. O. pow. Łódzkiego. Pozatem zlikwidowano K. K. O. m. Tuszyna, lecz na jej miejsce wspomniana Kasa pow. Łódzkiego otworzyła swój Oddział.

Książeczki oszczędnościowe premjowane

Mało osób interesuje się zagadnieniem książeczek oszczędnościowych premjowanych, a jeszcze mniej wie o tem, że myśl połączenia loterji z oszczędnością mogłaby właściwie obchodzić już stuletni jubileusz swych narodzin. Tyle bowiem czasu dzieli nas bezmała od chwili, kiedy na forum parlamentu austryjackiego wniesiony był konkretny projekt zastąpienia ówczesnej loterji państwowej książeczkami premjowanemi. Pomysł ten przechodził potem różne koleje, ulegał rozlicznym modyfikacjom, nurtował w wielu krajach, lecz rzadko gdzie przeszedł w stadjum realizacji. Już w połowie ubiegłego stulecia interesowano się tą sprawą we Włoszech — w kraju znanym z wielkiej adoracji do gier loteryjnych. Najwięcej rozgłosu uzyskał bezwątpienia projekt książeczek oszczędnościowych premjowanych znanego berlińskiego wydawcy Augusta Scherl'a ogłoszony drukiem w 1890 r. [1]). System Scherl'a gruntownie opracowany i poparty ogromną reklamą wywołał swojego czasu obszerną polemikę prasową. Myśl połączenia idei oszczędności z zasadą gry losowej znalazła sobie z jednej strony prawdziwych entuzjastów, lecz z drugiej równie licznych wrogów, którzy odmawiali jej wszelkich wartości społeczno - gospodarczych. Wskutek zmiennych opinji w łonie rządu pruskiego, Scherl nie doczekał się wprowadzenia w życie swoich projektów, natomiast sama idea rozniesiona przez prasę wydała swoje owoce. Ekonomiści Sieghart i Mayot opracowali własne projekty książeczek premjowanych. Krupp wprowadził w swoich zakładach oszczędnościowe książeczki premjowane dla robotników. W latach powojennych książeczki premjowane zaczęły wydawać niektóre włoskie kasy oszczędnościowe (Rzym, Livorno, Medjolan), jednakże dekret rządowy z r. 1932 o monopolu włoskiej loterji klasowej odebrał im ten przywilej.

Obecnie książeczki premjowane prowadzą: Oesterreichische Postparkasse w Wiedniu, Pocztowa Kasa Oszczędności w Warszawie, niektóre kasy oszczędności w Ukraińskiej R. R., Czechosłowacji, Hiszpanji, Argentynie oraz kilka prywatnych instytucyj finansowych we Francji. Wydawane przez niektóre komunalne kasy oszczędności na terenie Rzplitej książeczki pod nazwą książeczek premjowanych nie są książeczkami premjowanemi we właściwym sensie, t. zn. o premji wkalkulowanej w oprocentowanie i dlatego nie będą na tym miejscu omawiane.

Z pośród stosunkowo nielicznych eksperymentów z książeczkami oszczędnościowemi premjowanemi postaramy się podać poniżej szczegółowy opis dwóch najbardziej może udanych i cieszących się powodzeniem systemów, za jakie uważać należy system Austryjackiej Pocztowej Kasy Oszczędności i naszej P. K. O. w Warszawie.

I.

System książeczek premjowanych zaprowadzony w 1928 r. w Oesterreichische Postsparkasse w Wiedniu charakteryzuje się wielką prostotą i brakiem wszelkich skomplikowanych kalkulacyj finansowych. Książeczka premjowana jest tam poprostu zwykłą książeczką oszczędnościową, na którą można składać i odbierać z niej dowolne kwoty bez jakichkolwiek ograniczeń. Postawiony jest tylko jeden jedyny warunek, w którym mieści się cała istota tego systemu: oto aby nabyć prawo do premji, należy mieć na swym koncie przez cały rok conajmniej 30 szylingów austr. (S.). Jeżeli saldo książeczki premjowanej spadnie choćby tylko na przeciąg jednego dnia w roku poniżej 300 S., wtedy książeczce takiej nie przysługuje już premja nawet w wypadku jej wylosowania. Książeczki premjowane podzielone są na serje po 10 tys. sztuk i wszystkie bez wyjątku biorą udział w losowaniu, które odbywa się raz do roku dla każdej serji oddzielnie. W chwili obecnej czynne są 4 serje podzielone, jak następuje:

I serja od Nr. 100001 do 110000 term. losow. 31.V. każdego roku.

II serja od Nr. 110001 do 120000 term. losow. 15.XII. każdego roku.

III serja od Nr. 120001 do 130000 term. losow. 15.II. każdego roku.

IV serja od Nr. 130001 do 140000 term. losow. 15.X. każdego roku.

Ogólna ilość książeczek premjowanych wynosiła

---

1) „Das Scherlsche Prämien-Sparsystem", Berlin, 1890.

na początku b. r. około 35 tys. sztuk, czyli na każdą serję przypada przeciętnie 8750 szt., reszta t. j. około 1250 szt. przypada na książeczki zamknięte lub wogóle jeszcze niewydane. Na miejsce książeczek zamykanych wystawia się po upływie 2 lat nowe książeczki (restytucja numerów stosowana jest także przy zwykłych książeczkach oszczędnościowych), wskutek czego przy obecnem umiarkowanem zapotrzebowaniu na książeczki premjowane niema potrzeby otwierania nowych serji. Ponieważ, jak wyżej, wszystkie 10 tys. numerków danej serji bierze udział w losowaniu, zatem premje padłe na numery książeczek zamkniętych, nieuprawnionych lub niewydanych przypadają na korzyść instytucji.

Fundusz premjowy przeznaczony na rozlosowanie jest dla wszystkich serji jednakowy i tworzy się z różnicy między stopą procentową, płaconą od wkładów zwykłych a stopą zmniejszoną, stosowaną do t. zw. wkładu premjowego. Wkład premjowy jest to każda suma złożona na książeczkę oszczędnościową premjowaną aż do wysokości 300 S., czyli owego minimum, dającego uprawnienie do premji. Wkład premjowy jest oprocentowany 1½%, zaś część wkładu, która przewyższa 300 S., procentuje wg. stopy obowiązującej dla zwykłych wkładów oszczędnościowych, t. j. 2½% i nie daje żadnych innych uprawnień przy losowaniu premji. Rozpiętość między obu stopami wynosi 1% i jest podstawą do obliczania funduszu premjowego. Obliczenie jest następujące: 10.000 sztuk książeczek po 300 S. stanowi kapitał 3.000.000 S.; 1% od 3.000.000 S. = 30.000 S. Na premje przeznacza się corocznie dla każdej serji nie cały fundusz 30.000 S., lecz 28.500 S., które rozdziela się, jak następuje:

1	premja	à S.	10.000.—	=	S.	10.000.—
15	premji	„ „	300.—	=	„	4.500.—
20	„	„ „	200.—	=	„	4.000.—
50	„	„ „	100.—	=	„	5.000.—
100	„	„ „	50.—	=	„	5.000.—

Razem 186 premji na ogólną sumę S. 28.500.—

Jak widać z podziału, premja pierwsza 10.000 S. odgrywa rolę magnesu, który przyciąga i sugestjonuje oczy właścicieli książeczek premjowanych. Reszta premji, których wysokość nie stoi w żadnym stosunku do pierwszej wygranej ma za zadanie stworzenie możliwie korzystnego stosunku wygranych do ogólnej ilości losów (prawdopodobieństwo wygranej $= \frac{1}{54}$ czyli co 54-ta książeczka wygrywa). Fundusz premjowy jest tutaj tak dobrany i tak rozdzielony, że spełnia on dwa zasadnicze zadania: a) pozwala na utworzenie jednej należycie wysokiej i atrakcyjnej premji głównej, b) pozwala na utworzenie możliwie dużej ilości premij drobniejszych, stanowiących o korzystnem dla wkładcy prawdopodobieństwie wygranej. Gdyby fundusz premjowy nie spełniał obu tych zadań jednocześnie, wówczas konstrukcja jego mijałaby się z postawionym celem, jakim jest przyciągnięcie klienteli i danie jej pełnego zadowolenia.

Ponieważ wszystkie 10 tys. numerków każdej serji biorą udział w losowaniu, Oesterreichische Postsparkasse ustala jeszcze pewien stały stosunek liczbowy pomiędzy książeckami czynnemi a książeczkami zamkniętemi i numerami niewydanemi. Im większa jest ilość numerów nieuprawnionych do wydania premij, tem większe jest wprawdzie prawdopodobieństwo, że wylosowane premje przypadną na rzecz instytucji. Jednakże przy szczęśliwym dla wkładców zbiegu okoliczności mogą wszystkie premje paść właśnie na książeczki uprawnione. Dla uniknięcia ryzyka instytucji odlicza się więc tę minimalną ilość książeczek, jaka w każdej 10-tysięcznej serji powinna być wydana wkładcom, aby instytucja nie poniosła straty przez przyznanie większej sumy premij, niż wynosi 1% od kapitału stworzonego przez te książeczki. W obliczeniu tem znajduje zastosowanie pewien wzór z matematyki ubezpieczeniowej, który dla serji 10 tys. sztuk daje rezultat 8696 sztuk.

Przy takim systemie książeczki premjowane zachowują doskonale swój charakter oszczędnościowy, bowiem łączą w sobie dwa rodzaje książeczek: zwykłe i premjowane. Wkładca może trzymać na swej książeczce premjowanej stale sumę 300 S., a może także mieć na niej wkład kilku — czy kilkudziesięciotysięczny, z czego tylko stosunkowo niewielka suma 300 S. procentuje mniej korzystnie, ale stwarza jednocześnie widoki wygrania premij.

Wkładca może w każdej chwili i bez żadnych potrąceń swój wkład zlikwidować lub też podejmować go częściowo. W tym ostatnim wypadku, jeśli saldo książeczki zejdzie poniżej kwoty 300 S., wówczas pozostawiona mu jest możność dopełnienia oszczędności do wysokości wkładu premjowego i uzyskania tem samem prawa do premji losowanych w następnym roku premjowym. Dla wkładu premjowego obowiązujący jest nieprzerwany okres jednego roku, jednakże Oesterreichische Postsparkasse wydaje nowe książeczki premjowane jeszcze przez pierwsze 3 miesiące po rozpoczęciu roku premjowego, przyznając im prawo do premji, o ile została wpłacona cała suma 300 S. i o ile uiszczono należność za opóźnienie w wysokości 50 groszy za każdy rozpoczęty miesiąc. Książeczki oszczędnościowe premjowane mają charakter książeczek okazicielskich i obok wymienionych wyżej warunków specjalnych stosuje się do nich w całej rozciągłości przepisy, dotyczące książeczek oszczędnościowych wystawionych na okaziciela.

Wysokość wkładu premjowego, stopę procentową, początek roku premjowego, wysokość premji i terminy losowań podawane są corocznie w planie losowań. Ciągnienie odbywa się publicznie. Wylosowane premje dopisywane są na konta uprawnionych książeczek i mogą być podjęte w następnym dniu po ogłoszeniu rezultatu ciągnienia. Przez wylosowanie premji książeczka nie traci swych uprawnień i jak długo wkładca dotrzymuje postawionych mu warunków, tak długo jest uprawniony do otrzymywania dalszych premji wylosowanych w następnych ciągnieniach danej serji książeczek.

(Dok. nast.). *Ryszard Szyszczyński.*

Ustrój Kredytowy w Rosji Sowieckiej

II. Operacje bankowe.

Banki sowieckie — jak widzieliśmy [1]) — noszą specyficzny charakter, wypływający z założeń doktrynalnych, na których opiera się ustrój społeczno-gospodarczy Z. S. R. R. Banki sowieckie są w pierwszym rzędzie narzędziem realizacji ustroju socjalistycznego i w tym charakterze spełniają zadania przedewszystkiem polityczne. Struktura tych banków jest całkowicie przystosowana do spełniania takich właśnie zadań. Wiąże się z tem kwestja operacyj bankowych, prowadzonych przez instytucje bankowe sowieckie.

Celem operacyj prywatnego banku w ustroju kapitalistycznym jest zysk. Kryterjum oceny banku w odniesieniu do tego celu będzie rentowność. Chodzi tu o to, że bank „kapitalistyczny" bez dawania operacyjnych nadwyżek netto egzystować nie może. Wielkość tych nadwyżek jest sprawdzianem sprawności funkcjonowania banku. Inaczej ma się sprawa z bankiem sowieckim. Moment zysku, zasadniczo rzecz biorąc, nie wchodzi tu w rachubę. Istotną natomiast rzeczą będzie to, czy ten bank potrafi wypełnić określone zadania gospodarcze, wyznaczone mu przez Komisarjat Finansów, względnie przez plan, ustalony przez powołane organy. Kryterjum tedy sprawności banku sowieckiego przenosi się z dziedziny ekonomicznej do innych dziedzin, stając się stopniowo czemś nieuchwytnem i schodząc do rozmiarów ściśle formalnych, a raczej do przypadkowej oceny tego, czy innego kierownika. Rezultaty tego są naogół opłakane. Rząd traci jeden z wrażliwych barometrów, wykazujących racjonalność poszczególnych pociągnęć w dziedzinie gospodarczej.

W ten sposób punkt ciężkości przesuwa się w dziedzinę instytucyj tworzonych samorzutnie przez społeczeństwo, które, broniąc się przed naciskiem ze strony władz, buduje odmienną od urzędowej rzeczywistość. Powstaje prywatny, zakonspirowany rynek. Krzewi się spekulacja. W związku z tem występują, co pewien czas przesilenia, na których traci państwo, zmuszone na pewnych odcinkach do kapitulacji i do kosztownych „manewrów" w rodzaju osławionych sowieckich interwencyj towarowych. Interwencje takie drogo kosztują, a pozatem nie odnoszą żadnych skutków, poza zwiększeniem zapasów towarowych na składach różnych sprytnych spekulantów. Wszelkie wysiłki w tym zakresie kończą się z reguły niepowodzeniem i powodują potem jeszcze większe wyczerpanie gospodarstwa. Otóż obecnie Z. S. R. R. przeżywa jeden z takich okresów załamania. Tłumaczy się tem wzmożony nacisk na państwa zachodnie i gorączkowe wysiłki w kierunku zrewoltowania tych państw.

Sowieccy teoretycy bankowości rozważali istotę operacyj bankowych w Z. S. R. R. i w związku z tem skomplikowana technika rachunkowości i prowadzenia zapisów, zwłaszcza sprawa bilansów budziła dużo zastrzeżeń i sprzeciwów. Kwestje te usiłowano rozwiązać drogą ścisłej egzegezy Marksa i Lenina, ale okazało się, że nie jest to w tym wypadku najwłaściwsza droga, co więcej okazało się, że tego nawet za skromną ścieżkę uważać nie można. Trudno, Lenin nie bardzo się znał na buchalterji. Mimo więc wszelkich wysiłków trzeba było odstąpić od doktryny. Upozorowano to, jak zwykle b. misternie. Dowiedziono, że Lenin i to też przewidział. Zgodnie zresztą z obowiązującym punktem widzenia Lenin, a teraz Stalin, są nieomylni, „w nich bowiem objektywizuje się najpełniej myśl socjalistyczna". Oczywiście takie ujęcie kwestji mogłoby się wydawać niemożliwe, gdyby nie konkretne enuncjacje czynników miarodajnych i gdyby nie najbardziej rzeczywiste fakty z życia sowieckiego, stwierdzające jasno i wyraźnie, że „czerwony papież" z Kremla jest nieomylny.

Czem jest sowiecki kredyt? Jest zaopatrywaniem w środki pieniężne upaństwowionej i spółdzielczej wytwórczości. Kredytobiorcą, pożyczającym środki pieniężne jest właściwie samo państwo, a nie prywatny przedsiębiorca. W tem tkwi pewna różnica pomiędzy systemem kredytowym w państwach kapitalistycznych, a w Z. S. R. R. Ale sprawa na tem się nie kończy. Inny występuje tutaj kredytodawca. Jest nim teoretycznie robotnik i chłop, a praktycznie stojący za nimi spekulant. Stanowi to również jedną z osobliwości stosunków sowieckich.

Kredyt w Z. S. R. R. jest narzędziem rozbudowy zsocjalizowanej części gospodarki i wchodzi całkowicie w skład planowego normowania gospodarstwa. Kredyt, w rozumieniu teoretyków sowieckich, stanowi jeden z najistotniejszych elementów gospodarczego planowania wogóle i jest potężnym narzędziem przeprowadzenia planowej polityki gospodarczej. Kredytowa polityka stanowi niezbędną część składową ogólnej polityki ekonomicznej. Aktywne i pasywne operacje bankowe w Z. S. R. R. są całkowicie podporządkowane postulatom polityki kredytowej. Środki kredytowe zarówno akumulowane, jak i emitowane są realizowane w związku z całokształtem polityki gospodarczej, a mianowicie: 1) kapitał prywatny nie może zasadniczo korzystać z państwowych środków kredytowych; 2) rozdział kredytowych środków pieniężnych pomiędzy poszczególne gałęzie przemysłu odbywa się w myśl zgóry ustalonego planu, który określa, jakie kwoty mają przypadać w udziale poszczególnym gałęziom gospodarstwa, np. ile weźmie przemysł, ile transport, ile rolnictwo; 3) rozdział kredytowych środków pieniężnych zgodnie z ustalonym planem ma zabezpieczać nie tylko rozwój industrjalizacji, ale też i równowagę procesów wytwórczych. Równowaga ta ma być wynikiem świadomej woli kierowniczej, a nie rezultatem automatyzmu gospodarczego; 4) w dziedzinie drobnego gospodarstwa chłopskiego i rzemieślniczego kredyt ma być przedewszystkiem narzędziem kolektywizacji i przebudowy wsi. Kredyt ma wzmocnić jednostki skolektywizowane, dając im finansową przewagę w walce z indywidualną jednostką gospodarczą.

W związku z tem pozostaje struktura bankowości sowieckiej, o czem pisaliśmy w Nr. 7 „Oszczędności". Centralizowanie gospodarcze jest nie do pomyślenia bez scentralizowanej bankowości. To też w Sowietach mamy do czynienia z centralizacją w tej

1) Por. Nr. 7 „Oszczędności" z r. b.

dziedzinie. Banki w Z. S. R. R. nie tylko akumulują środki pieniężne, nie tylko emitują znaki obiegowe i rozdzielają akumulowane i emitowane środki pomiędzy poszczególne gałęzie gospodarstwa, ale też i kontrolują użycie rozdzielonych środków w związku z ogólnym planem, ogólną polityką i celowością gospodarczą. Łączy się z tem zagadnienie dyscypliny gospodarczej, a zwłaszcza kredytowej.

Dyscyplina kredytowa jest wymaganiem prawidłowego i racjonalnego gospodarowania, skrupulatnego wykonywania ustalonych norm gospodarczych, norm planu, ścisłości i dokładności. Jest to poprostu dyscyplina planowo - gospodarcza. Bez tej dyscypliny gospodarka planowa nie da się prowadzić. Najlepsze pomysły upadną, a miast harmonji i porządku powstanie straszliwy chaos. Będzie to miało miejsce np. przy przekraczaniu terminów płatności przez dłużników lub też przy samowolnej zamianie długów krótkoterminowych na długoterminowe. Otóż dyscypliny tej w Z. S. R. R. właściwie nie było i niema. Panuje chaos. Cierpią na tem konsumenci i robotnicy, którym przedsiębiorstwa zalegają po kilka miesięcy z wypłatą. Dyscyplina tego typu wymaga specjalnej kultury od dyrektorów i kierowników, niezwykłego poczucia odpowiedzialności i obowiązkowości. Tego wszystkiego w Z. S. R. R. niema. Obserwujemy nawet zjawisko przeciwne, a mianowicie zanikanie stopniowe tego typu dyscypliny. Wszystko to, biorąc szerzej samo zagadnienie, nie wróży Z. S. R. R. różowej przyszłości, o której tyle się mówi i pisze.

Wszystkie operacje Banku Państwa z jego klijentami przyjmują charakter jednego rachunku kontokorenta. Wszystkie sumy, wpływające od klienta są zapisywane na kredyt, a wszystkie sumy wydawane z banku na rzecz tego klienta zapisuje się na debet. Saldo wykazuje albo stopień zadłużenia klienta w banku, albo też wysokość należności klienta od banku. Teoretycy sowieccy uważali przejście na jedyny rachunek kontokorenta za ogromny postęp. Mówiono, że tą drogą likwiduje się różnorodność form operacyj aktywno - pasywnych, które osiągają w ten sposób krańcową prostotę. Pisano z emfazą, że tego niema w żadnym kapitalistycznym banku, gdzie mimo szerokiego rozwoju kontokorenta, zachowują się również i inne formy kredytu. Wszystkie te wywody były dość naiwne i zazwyczaj niesłuszne. Uogólnienia i sądy wypowiadane przez teoretyków sowieckich są dość dalekie od objektywizmu i ścisłości. Pozatem wskutek różnych braków w wykształceniu mają oni skłonność uważania rzeczy najzwyklejszych i najprostszych za coś nowego i niezwykłego. Tem też można poczęści tłumaczyć entuzjazm bolszewików dla rzeczy uznanych w Europie za zwykłe i normalne.

Na Zachodzie forma kontokorenta jest ogólnie znaną, mającą tendencję do upowszechnienia się dzięki swej prostocie i dogodności. Uniwersalny charakter tej formy przemawia za tem, że ona istotnie odpowiada pewnym potrzebom i dlatego praktyka bankowa, uznając jej walory, sankcjonowała ją całkowicie. Ale z tem wszystkiem banki europejskie dalekie są od bałwochwalczego uwielbiania technicznego zabiegu, który w Sowietach urósł do rozmiarów siły dziejowej, kształtującej historję. Wina tutaj leży po stronie sekciarsko - ekonomicznej histerji, będącej od rewolucji bolszewickiej stanem normalnym przedstawicieli rosyjskiej myśli naukowej, rozwijającej się w Sowietach na tle doktryny Marksa.

Kredytowanie przemysłu wygląda w Z. S. R. R. w ten sposób: każde przedsiębiorstwo ma swój plan przemysłowo - finansowy, zatwierdzony przez odpowiednie władze i uzgodniony z planem ogólnym przemysłowo-finansowym, obowiązującym cały przemysł. Taki plan przemysłowo - finansowy wskazuje, jakiemi środkami, w przeliczeniu na pieniądze, dysponuje dane przedsiębiorstwo. Limit dla kontokorenta zakreśla twarde granice planowi przemysłowo - finansowemu. W granicach tego limitu przedsiębiorstwo może nabywać za pieniądze wytwory produkcji u innych przedsiębiorstw. Oczywiście, produkcja tych innych przedsiębiorstw i jej podział w/g cen zgóry ustalonych są określone odnośnemi planami tych przedsiębiorstw. Stąd nabycie za pieniądze wytworów jednego przedsiębiorstwa przez drugie będzie właściwie przekazaniem tych wytworów jednemu przedsiębiorstwu państwowemu przez drugie. Ruch produktów zostanie zanotowany w książkach banku w postaci powiększenia zadłużenia przedsiębiorstwa nabywającego i odpowiedniego zmniejszenia zadłużenia przedsiębiorstwa sprzedającego dane wytwory. W ten sposób bank stracił swój pierwotny charakter instytucji handlującej pieniędzmi, a zamienił się stopniowo w centralny aparat rozrachunkowy. Właściwie kredyt został zniesiony. Zaczęło się zapisywanie towarów na rachunki różnych przedsiębiorstw, które teoretycznie musiały dany towar nabyć. Niestety zapisy te nie odpowiadały rzeczywistości. Przedsiębiorstwo, na którego rachunek towar był zapisywany, częstokroć wogóle nie oglądało tego towaru. Rozpoczął się okres niebywałego marnotrawstwa i chaosu. Automatycznie dawane w/g planu pieniądze uczyły nieoszczędnej gospodarki i rozrzutności. Rosły długi na „jednolitych rachunkach bieżących". Długów tych nie zwracano z reguły. Słowem zbliżała się katastrofa. Takim był stan operacyj bankowych w okresie osławionej reformy w 1930 r. i w pierwszym okresie po niej. Obok tego istniały normalne stosunki gotówkowe pomiędzy poszczególnemi przedsiębiorstwami.

Praktyka wykazała, że reforma kredytowa z r. 1930 osiągnęła rezultaty wręcz przeciwne od zamierzonych. To też w roku 1931 zreformowano samą reformę kredytu, wprowadzając szereg zmian o charakterze zasadniczym. Przedewszystkiem w styczniu 1931 r. zniesiono automatyczne kredytowanie przedsiębiorstw przez Bank, kredytowanie w/g zgóry ustalonego planu, w/g „przewidywania". Rozdział bowiem kredytów dokonywany tą metodą prowadził do obdarzania pieniędzmi przedsiębiorstw niepotrzebujących, a przynajmniej nie zawsze potrzebujących. Powodowało to nadmierną rozrzutność i było właściwie kultywowaniem permanentnej inflacji. Potwierdzeniem tego mogą być wahania cen w Z. S. R. R., o czem już była mowa. Kwestja ta została rozwiązana drogą wprowadzenia akceptu, akredytywy i t. zw. „specjalnego rachunku".

Wszystkie te formy rozrachunków wiążą się z istnieniem umów pomiędzy poszczególnemi przedsiębiorstwami. Wybór określonej formy rozrachunku jest określany każdorazowo w drodze dobrowolnej

umowy. Przeważa forma akceptu. Gwarantuje ona możność kontrolowania jakości wytworu przez nabywcę - konsumenta. Technika rozrachunku w formie akceptu polega na obowiązkowej przesyłce przez ofiarującego towar producenta trzech egzemplarzy faktur, z których dwa otrzymuje nabywca, a jeden filja banku, znajdująca się w miejscu firmy nabywającej dany towar. Jeżeli firma chce dany towar nabyć, akceptuje przysłaną fakturę i przesyła ją do swego banku, który sprawdza fakturę (bada np. nazwę firmy, adres, numery, wzory podpisów etc.), poczem przeprowadza potrzebne księgowanie i z odpowiedniemi uwagami odsyła fakturę do filji bankowej dostawcy. W konsekwencji jeden egzemplarz zostaje u nabywcy, jeden w filji bankowej nabywcy, a jeden wraca do dostawcy. Faktury te stanowią podstawy księgowań. Jednocześnie z wysyłką faktury dostawca załatwia sprawę dokumentów transportowych i wysyła towar nabywcy. Gdyby nabywca nie posiadał na rachunku odpowiednich środków do uregulowania rachunku, bank zawiadamia organizację transportową o konieczności zatrzymania towaru, który w razie niewykupienia go jest albo kierowany do innego wypłacalnego odbiorcy, albo sprzedawany przez bank.

Przy akredytywie nabywca, odpowiednio do umowy z określonym dostawcą, daje zlecenie bankowi na przelanie ze swego rachunku niezbędnej kwoty. Filja banku debetuje rachunek nabywcy kwotą akredytywy i kredytuje określony rachunek banku. Filja dostawcy, otrzymawszy odpowiednie zawiadomienie, debetuje rachunek banku i kredytuje otwarty osobisty r-k z tytułu akredytywy. Forma t. zw. specjalnych rachunków jest odmianą akredytywy. Ma ona miejsce zazwyczaj w razie stałych stosunków nabywcy z jednym lub kilkoma dostawcami. Wskazane wyżej zasadnicze formy rozrachunków mogą zmieniać się w pewnych technicznych szczegółach zależnie od charakteru pewnych sfer obrotu i od specyficznych właściwości pewnych tranzakcyj gospodarczych.

Bank sowiecki naogół jest pewnego rodzaju instytucją rozrachunkową, ułatwiającą obrót towarów wewnątrz gospodarczego organizmu i rozdzielającą budżetowe środki pieniężne pomiędzy poszczególne przedsiębiorstwa. W tym sensie bank przestaje być instytucją kredytową, a staje się urzędem, dysponującym środkami płatniczemi i kierującym strumienie towarów do określonych łożysk. Oczywiście, charakter samego banku zasadniczo się zmienia. Bank rozdziela środki pieniężne otrzymywane od państwa, które te środki otrzymuje zkolei drogą podatków, świadczeń, czy sum wręczanych przez przedsiębiorstwa państwowe, przepisujące te sumy drogą bankową lub nawet bezpośrednio do kas skarbu, w wysokości określanej planem finansowym, ustalonym dla danego przedsiębiorstwa.

Akcepty, akredytywy i t. zw. rachunki specjalne były właśnie tym czynnikiem, który zasadniczo zmienił charakter reformy kredytowej z 1930 roku. Automatyzm rozrachunków został zerwany, a z nim razem i automatyzm kredytowania. Jednakże praktyka bankowa dostarcza coraz więcej materjału do oceny ujemnej tego systemu bankowości. Okazuje się bowiem, że ten typ gospodarki jest mało elastyczny i powolny. Utrudnia to zaopatrywanie równomierne konsumentów, powodując czasami chwilowe zatrzymania dopływu towarów. Korzysta z tego spekulacja. Są też okresy pewnego nadmiaru towarów. Należą one do rzadkości. Rynek sowiecki przyzwyczajony jest do chronicznego braku towarów. Wszelki więc wzrost ilości towarów powoduje gromadzenie zapasów u konsumentów i pustoszenie składów państwowych.

Gospodarka sowiecka jest ciekawem doświadczeniem gospodarki planowej w warunkach całkowitej samowystarczalności, gdyż Rosja jest pod tym względem obok U. S. A. i Imperjum Brytyjskiego jedynem państwem całkowicie samowystarczalnem. Eksperyment sowiecki narazie wypadł raczej blado. W każdym bądź razie jest to towar, nie nadający się na eksport. O tem należałoby pamiętać.

Marjan Reutt.

Spółdzielnie Kredytowe w 1935 r.

Statystyka spółdzielni kredytowych wykazuje b. duże luki. Zestawienia perjodyczne „Biuletynu Rady Spółdzielczej" mają tę zasadniczą wadę, że opierają się przy każdej nowej publikacji na coraz to innej liczbie i zbiorowości uwzględnionych placówek. Dlatego podane tam obroty i rachunki są w ścisłem znaczeniu słowa nieporównywalne i nie dają dostatecznie pewnej podstawy dla ścisłych badań i kalkulacyj. Natomiast wystarczają do zilustrowania charakteru obrotów i kierunku rozwoju spółdzielni. Błędy możemy w znacznej części zredukować przez badanie liczb przeciętnych i otrzymać w ten sposób cyfry więcej porównywalne, mimo, że odnoszą się do różnych pod względem liczebnym zbiorowości rozpatrywanych spółdzielni.

Dla scharakteryzowania ogólnego obrotów tych instytucyj podaję poniżej również sumy globalne absolutne za rok 1935. Zaznaczyć tu muszę, że wskutek reform, przeprowadzanych w spółdzielczości od 1933 r., spółdzielnie kredytowe zdradzają pewne tendencje do likwidowania się. Odnosi się to szczególnie do spółdzielni niezwiązkowych, które są często skreślane z rejestru, lub pod grozą przymusowej likwidacji dążą do reorganizacji, usprawnienia swej administracji i do przyłączenia się do Związków rewizyjnych. Dlatego to liczba niezrzeszonych spółdzielni szybko spada, dzięki czemu ilość spółdzielni związkowych wzrasta, co szczególnie wyraźnie wystąpiło w roku ubiegłym.

Rozwój głównych pozycyj bilansowych spółdzielni kredytowych w 1935 r. (w tysiącach złotych).

	Stan na 31.XII.34		Stan na 31.XII.35	
	Ogółem	W tem związkowe	Ogółem	W tem związkowe
Liczba spółdzielni uwzględnionych	5.741	5.205	5.397	5.049
Wkłady oszczędn.	**251.133**	**235.884**	**243.915**	**237.741**
(liczba książ. oszcz.)	(593.826)	(575.442)	(577.951)	(564.523)
Wkłady na rach. bież.	**26.914**	**23.831**	**20.132**	**17.842**
(liczba kont)	(22.723)	(20.208)	(18.672)	(15.765)
Zasoby płatnicze	**40.700**	**38.707**	**40.615**	**39.651**
Pożyczki	**482.709**	**464.946**	**536.709**	**521.819**
w tem: wekslowe	179.245	171.412	248.657	240.933
„ zaległe	63.313	60.045	51.238	48.538
„ skonwertowane	19.711	19.501	65.573	65.140
„ hipoteczne	31.933	31.646	32.375	32.026
Zadłużenie	**149.170**	**142.947**	**177.647**	**174.217**
w tem: redyskonto weksli	52.786	52.006	43.655	42.980
w tem: dyskonto akceptów B. Akc.	24.990	24.949	52.325	52.271

Łatwo zauważyć, że zmniejszenie się liczby spółdzielni było znacznie większe, niż spadek obrotów, a niektóre pozycje bilansowe nie tylko nie zmniejszyły się globalnie mimo likwidacji spółdzielni, ale przeciwnie się powiększyły. Widzimy więc, że suma wkładów w spółdzielniach związkowych nieco wzrosła, bardzo zaś znacznie wzrosła suma udzielonych kredytów. Niestety, akcja kredytowa spółdzielni opiera się w dużej mierze na kredytach innych instytucyj finansowych, a kapitały lokalne odgrywają w niej rolę mniejszą, niżby to wynikało z zadań spółdzielni i z zasad zdrowej polityki kredytowej. Do wzrostu sumy kredytów udzielonych przez spółdzielnie przyczyniły się również w dużej mierze zaległe odsetki dopisane do sum pożyczek podczas konwersji. W tym wypadku wzrost akcji kredytowej jest tylko fikcyjny, jako rezultat czysto buchalteryjnych przesunięć aktywów z jednych kont na drugie. Procesy oddłużeniowe przyczyniły się również do pewnego, nieznacznego zresztą, wzrostu kredytów hipotecznych oraz do powiększenia sumy kredytów wekslowych w takich rozmiarach, jakie nie odpowiadają ani otrzymanym sumom ze spłat dłużników, ani nowym zadłużeniom spółdzielni, ani niewielkim dochodom, które one wykazały w 1935 r.

Część nowego zadłużenia spółdzielni kredytowych w instytucjach finansowych należy odnieść do akcji oddłużeniowej, przeprowadzonej przez te instytucje, skutkiem czego zaległe procenty zostały dopisane do zakredytowanego przez nie kapitału. Ta część zadłużenia spółdzielni nie mogła więc wziąć udziału w finansowaniu ich akcji kredytowej.

Ogromny wzrost pożyczek wekslowych, wykazany w roku 1935, nie jest więc wyrazem nowoudzielonych przez spółdzielnie pożyczek, lecz w przeważnej części wynikiem prolongowanych lub skonwertowanych starych zaległości wraz z narosłemi procentami.

Przy akcji oddłużeniowej zamrożone również zostały znaczne sumy płynnych wierzytelności spółdzielni kredytowych. Wierzytelności te miały być następnie upłynnione w formie dyskonta akceptów Banku Akceptacyjnego w Banku Gospodarstwa Krajowego i Banku Polskim. Banki te jednak zaczęły ograniczać redyskonto akceptów, nawet na spłatę zobowiązań bieżących instytucyj wierzycielskich. Nie otrzymały również spółdzielnie kredytowe pomocy odsetkowej Skarbu Państwa z tytułu skonwertowanych wierzytelności rolniczych. Odbiło się to fatalnie na stanie finansowym wielu spółdzielni kredytowych rolniczych lub stojących z rolnictwem w bliskim kontakcie, które stanowią dziś większość w naszym ruchu spółdzielczym. Utraciły one w znacznej części zdolność wypłacania wkładów, co rozbudziło niepokój wkładców o swe oszczędności i w rezultacie wzrost wkładów w 1935 r. zaznaczył się prawie wyłącznie w tych spółdzielniach, które nie miały wcale, lub tylko niewiele, wierzytelności rolniczych. Spółdzielnie kredytowe rolnicze straciły w ostatnim kwartale r. ub. 0,5% wkładców i 1,1% kapitałów oszczędnościowych. że spadek ten nie przybrał większych rozmiarów, należy przypisać to głównie niemożności wypłaty wymówionych wkładów i zapisaniu ich w dalszym ciągu na rachunku wkładów. Z drugiej strony zjawisko to przyczyniło się do pewnej likwidacji słabszych spółdzielni, szczególnie niezwiązkowych.

Aby zrównoważyć częściowo zamrożenie wierzytelności rolniczych oraz sprostać zwiększonemu naciskowi wkładców, spółdzielnie musiały utrzymywać znaczne sumy pogotowia kasowego, ciążące na ich obrotach i rentowności.

Przedstawione powyżej stosunki występują znacznię wyraźniej przy badaniu przeciętnych pozycyj bilansowych na jedną spółdzielnię. Badanie takie usuwa również wspomniane na wstępie objekcje co do nieporównywalności cyfr w poszczególnych okresach.

Główne pozycje bilansowe w przeliczeniu na jedną spółdzielnię kredytową

(w tysiącach złotych)

	Ogółem wszystkie spółdz.	Związkowe spółdzielnie kredytowe Ogółem	Województwa Centr.	Wschod.	Zach.	Poł.
Stan na 31.XII.34						
Wkłady oszczędn.	43,7	45,3	45,3	10,9	120,7	24,0
Rach. bieżące	4,7	4,6	5,2	1,9	13,3	1,3
Zasoby płatnicze	7,1	7,4	10,6	2,5	16,5	2,7
Pożyczki	86,5	89,9	81,3	56,1	223,1	49,4
w tem: wekslowe	32,1	33,1	32,8	13,4	78,6	20,4
„ zaległe	11,4	11,6	12,7	7,0	19,8	8,4
Zadłużenie	26,7	27,5	22,5	29,6	64,1	14,4
w tem: redyskonto weksli	9,5	10,0	6,9	4,0	31,4	5,3
Stan na 31.XII.35						
Wkłady oszczędn.	45,1	47,0	51,5	11,7	124,8	24,4
Rach. bieżące	3,7	3,5	2,5	1,1	14,2	0,8
Zasoby płatnicze	7,5	7,9	11,3	2,4	18,2	3,0
Pożyczki	99,4	103,4	102,4	59,0	238,9	64,3
w tem: wekslowe	44,2	47,7	60,1	28,5	78,5	32,5
„ zaległe	9,5	9,6	8,9	9,5	18,3	6,8
Zadłużenie	32,9	34,5	28,2	30,7	85,2	19,6
w tem: redyskonto weksli	8,1	8,5	9,2	0,8	24,9	4,0

W końcu 1934 r. akcja pożyczkowa więcej, niż w 50% prowadzona była z wkładów, w 30 i kilku procentach z otrzymanych przez spółdzielnie kredytów, a tylko w kilkunastu procentach z kapitałów własnych. Z końcem roku 1935 stosunek ten zmienia się następująco: w finansowaniu pożyczek obce kapitały miejscowe (wkłady) mają udział poniżej 49%, kapitały zamiejscowe (kredyty bankowe) poniżej 33%, udział kapitałów własnych spółdzielni zwiększa się więc o kilka procent, dochodząc do 19%.

Jeśli chodzi o poszczególne grupy terytorjalne, to w województwach centralnych udział wkładów w akcji kredytowej spadł z 59 na 53%, we wschodnich z 23 na 22%, zachodnich z 60 na 58% i południowych z 50 na 39%. Kredyty instytucyj finansowych w stosunku do akcji pożyczkowej zmniejszyły się w wojew. centralnych z 28 na 27%, wschodnich z 54 na 50%, wzrosły zaś w zachodnich z 28 na 36% i południowych z 29 na 31%; spółdzielnie obu grup ostatnich stoją najbliżej rolnictwa.

Roku 1935-go nie można więc naogół nazwać pomyślnym dla rozwoju spółdzielczości kredytowej w Polsce. Jak zaznaczyliśmy, notowany wzrost obrotów stanowi raczej ożywienie papierowe, buchalteryjne. Niepomyślnym objawem jest odpływ wkładów i wzrost procesów tezauryzacyjnych ludności. Zamrożenie znacznej części aktywów, zwłaszcza spółdzielni rolniczych, obok konieczności trzymania dużych zasobów płatniczych musiało się odbić niepomyślnie na rentowności spółdzielni. Na 3.222 spółdzielnie kredytowe, zrzeszone w „Związku Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo - Gospodarczych R. P.“ — 1.047 spółdzielni wykazało prawie 5 milj. zł. strat, a reszta dała tylko 2,5 milj. zysków [1]).

Stanisław Kopczyński.

[1]) Liczby podane w powyższym artykule zaczerpnięto lub obliczono na podstawie danych „Biuletynu Rady Spółdzielczej“ za 1935 r. i „Sprawozdania za 1935 r. Związku Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo - Gospodarczych R. P.“.

Kronika ustawodawcza i sądowa

ORZECZNICTWO SĄDOWE I ADMINISTRACYJNE

Odpowiedzialność Komunalnej Kasy Oszczędności z tytułu niedozwolonych operacyj.

Sprawa przedstawiała się tak: Komunalna Kasa Oszczędności w W. nie będąc do tego statutowo upoważniona, udzieliła za swego klienta O. gwarancji w formie indosu na wekslu. Skazana na zapłatę wekslu w sądzie pierwszej instancji odwołała się do sądu apelacyjnego, motywując tem, że udzielenie gwarancji było sprzeczne z prawem i jako takie nieważne względem osób trzecich. Powoływała się przytem na orzeczenie Sądu Najwyższego uchylające odpowiedzialność spółdzielni za czynności, dla dokonania których prawo o spółdzielniach wymaga zezwolenia Ministra Skarbu, a które to akty zarząd załatwił bez uzyskania wymaganego zezwolenia (vide „Oszczędność“ Nr. 2 z 1932 r.). Z tego też względu — twierdziła Kasa w apelacji—z tytułu bezpodstawnie udzielonego przez Zarząd Kasy żyra gwarancyjnego na wekslu winni raczej być pociągnięci do odpowiedzialności członkowie Zarządu Kasy a to zgodnie z art. 8 prawa wekslowego, wobec przekroczenia ram nadanego im z mocy statutu Kasy pełnomocnictwa. Sąd Apelacyjny, podzielając wywody Kasy, uchylił jej odpowiedzialność z tytułu będącego w mowie indosu gwarancyjnego. Sprawa w drodze kasacji przyszła do Sądu Najwyższego, który skolei uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego, uznając tem samem pełny walor udzielonej przez Kasę gwarancji, choćby była ona udzielona wbrew przepisom statutu. Ze względu na doniosłe znaczenie tego prejudykatu pozwolimy sobie przytoczyć pełną motywację Sądu Najwyższego.

„Skarga kasacyjna zarzuca obrazę art. 366 u. p. c. oraz art. 16 i nast. rozporządzenia z dn. 13 kwietnia 1927 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr. 38, poz. 339) przez niewzięcie pod uwagę, iż zgodnie z § 3 statutu kasy ma ona „udostępniać ludności tani kredyt“, wskutek czego przyjmowanie odpowiedzialności za zapłatę wekslu klienta nie może być uważane za czynność, wychodzącą poza zakres normalnej działalności kredytowej, w każdym zaś razie okoliczność ta nie może mieć znaczenia w stosunku do osób trzecich dobrej wiary; nie można też zastosować do tego przypadku orzeczenia Sądu Najwyższego Izby I Nr. 48/1931 wobec odmienności położenia prawnego komunalnej kasy oszczędności i spółdzielni“.

„Kasa komunalna dała gwarancję za dłużnika O. wobec firmy pozwanej, będąc wszakże pozwana o wykonanie zobowiązania, broni się tem, iż czynność ta bez pozwolenia władz nadzorczych nie była dozwolona jej zarządowi“.

„Słuszny jest pogląd skarżącej firmy co do odmienności położenia prawnego spółdzielni i komunalnej kasy oszczędności w odniesieniu do ograniczenia uprawnień zarządu; istotnie, ograniczenie zakresu uprawnień zarządu spółdzielni jest skuteczne względem osób trzecich, gdy wynika bądź z ustawy, bądź też ze statutu i jest zarejestrowane i ogłoszone (art. 35 ust. 3 ustawy o spółdzielniach); ta zasada jest konsekwencją innej zasady, wyrażonej w art. 8 ustawy o spółdzielniach, iż osoby trzecie nie mogą zasłaniać się nieznajomością danych, które zostały zarejestrowane i ogłoszone, chybaby udowodniły, iż o nich wiedzieć nie mogły; z tego też względu, jak to wyjaśnił Sąd Najwyższy w orzeczeniu Nr. 48/1931 ograniczenia uprawnień zarządu spółdzielni, jawne z ustawy lub statutu, zarejestrowanego i ogłoszonego, są skuteczne względem trzecich. Odmienne jest natomiast położenie, gdy chodzi o komunalne kasy oszczędności; rozporządzenie z dn. 13 kwietnia 1927 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 339) nie zawiera przepisów analogicznych do wymienionych wyżej przepisów ustawy o spółdzielniach, w szczególności zaś nie zawiera przepisów o ujawnieniu w rejestrze handlowym ograniczeń zakresu uprawnień zarządu tych kas (dopiero rozporządzenie z dn. 24 października 1934 r. Dz. U. R. P. Nr. 95, poz. 860 nakazuje w art. 80 zarejestrowanie w rejestrze handlowym k. k. o., zajmujących się czynnościami bankowemi, oraz złożenie statutu do rejestru). Ze względu przeto na brak ujawnienia w rejestrze handlowym nie można uznać ograniczenia uprawnień zarządu k. k. o. za mające skutek, obowiązujący osoby trzecie, jaki ustawa przywiązuje do zarejestrowania danych w rejestrze handlowym i ogłoszeń wpisów rejestrowych, którego to skutku nie mają obwieszczenia, jakim statuty kas podlegają, w braku przepisów ustawy

w tym względzie. Wobec więc bezskuteczności ograniczenia uprawnień zarządu kasy względem trzecich, należy uznać za niedopuszczalne powoływanie się kasy na nieważność zobowiązania (w przypadku udzielenia gwarancji za trzeciego wobec skarżącego), zaciągniętego przez nią wobec skarżącej firmy, z tej tylko zasady, iż statut kasy do zaciągnięcia tego rodzaju zobowiązań zarządu kasy nie uprawniał, a to w myśl zasady prawnej niedopuszczalności zaprzeczenia własnego czynu, jako sprzecznego z wymaganiami słuszności oraz dobrej wiary, wymaganej w obrocie".

Teza Sądu Najwyższego brzmi:

„Ze względu na brak ujawnienia w rejestrze handlowym ograniczenia zakresu uprawnień zarządu komunalnej kasy oszczędności, ograniczenie takie, zawarte w statucie kasy, nie ma skutku względem osób trzecich; wobec tego za niedopuszczalne należy uznać powoływanie się komunalnej kasy oszczędności na nieważność udzielonej przez nią osobie trzeciej gwarancji za zapłatę wekslu przez klienta, z tej tylko zasady, że statut kasy do zaciągnięcia tego rodzaju zobowiązań zarządu kasy nie uprawniał".

Orzeczenie Izby Cywilnej (sek. I) Sądu Najwyższego z dn. 16 listopada 1934 r. C. I 1106/34.

Kronika Krajowa

Sytuacja gospodarcza Polski w I kwartale r. b.

Instytut Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen ogłosił niedawno charakterystykę sytuacji gospodarczej w I kwartale r. b., którą podajemy w streszczeniu.

Fala niepokoju politycznego na zachodzie Europy znalazła refleks w postaci tezauryzacji również w Polsce.

Wpływ tej trwającej od wiosny ubiegłego roku,—przejściowo tylko słabnącej, później znów wzmagającej się — tezauryzacji równoważył wpływ czynników zwyżki konjunktury, jakiemi były w tym czasie: z jednej strony procesy automatycznego wzrostu konjunkturalnego, związane ruchem produkcji, z drugiej — przyrost czynnej na rynku siły nabywczej w wyniku akcji rządowej z końca ubiegłego roku.

Produkcja przemysłowa utrzymywała się nadal w ruchu zwyżkowym, jakkolwiek tempo tego ruchu było bardzo powolne. — Obniżony w związku z przerwą w pracy przemysłu włókienniczego w okresie strajku wskaźnik produkcji przemysłowej pozornie nie wykazuje żadnego wzrostu; po wyeliminowaniu — wpływu strajku w Łodzi otrzymujemy nieznaczny wzrost o 1 proc. Poziom obecny produkcji — 67,8 odpowiada w przybliżeniu stanowi z roku 1931, czyli z okresu z przed kryzysu finansowego.

W ostatnim kwartale nastąpiło pewne osłabienie wywozu przemysłowego. Ogólny jednak wywóz był znacznie większy, niż przed rokiem, ze względu na silne zwiększenie eksportu rolnego, przyczem eksport rolny stał się bardziej korzystny, w zwązku z większym w nim udziałem produktów budowlanych.

Podobnie jak w produkcji, — również i w ruchu cen nie było żadnych istotniejszych samorzutnych zmian. Ceny surowców i półfabrykatów nieskartelizowanych, zależnych głównie od rynku wewnętrznego, przeciętnie nie zmieniły się. Wzrost zaznaczył się tylko w cenach artykułów — związanych z rynkami światowemi.

Ceny rolne w marcu nie wykazały zwykłego wzrostu, co jednak powetowane zostało w kwietniu. Naogół położenie było podobne, jak w roku 1935 — pierwszym, który przyniósł poprawę sytuacji wsi.

Działająca zasadniczo zwyżkowa tendencja konjunktury, — wzmocniona przez konsekwencje grudniowej akcji obniżania cen, znalazła głównie wyraz w zwyżce konsumcji. Spożycie miejskie wykazało w tym kwartale w różnych swoich symptomach wzrost — który oczywiście, nie byłby możliwy, gdyby redukcje dochodów, wynikłe z podniesienia wysokości dotychczasowych ich obciążeń, nie były z jakąś nadwyżką wyrównywane przez — wzrost w innej postaci siły nabywczej. Źródłem tego wzrostu było prawdopodobnie w głównej mierze przeniesienie części dochodów z przedsiębiorstw skartelizowanych oraz właścicieli domów na grupy zużywające dochody prawie w całości na konsumcję.

W ruchu inwestycyjnym nie zaszły naogół żadne zmiany. — Wprawdzie w budownictwie zaznaczyło się pewne osłabienie, w dużej mierze skutkiem wyjątkowo silnego ruchu w poprzednim kwartale (wobec szczególnie ciepłych pogód w pierwszej połowie zimy), natomiast w innych dziedzinach inwestycje utrzymywały się na mniejwięcej niezmienionym poziomie.

Wpływ tej tendencji zwyżkowej, której wyrazem był wzrost spożycia, kompensowany był wpływem niepomyślnej sytuacji kredytowej, wynikającej z tezauryzacji. W styczniu i lutym tezauryzacja odbywała się w umiarkowanem tempie, wskutek czego wkłady bankowe i kredyty nie wzrastały nadal. Natomiast w marcu, kiedy tezauryzacja stała się bardzo silna, nastąpiła — zwłaszcza jeśli uwzględnić normalną sezonowość obrotów bankowych, mianowicie zwykłe ożywienie w okresie podejmowania robót na wiosnę — redukcja wkładów, a w związku z tem i kredytów bankowych.

Dalsze kształtowanie się sytuacji Polski zależeć będzie w wysokim stopniu od sposobu wykonywania wprowadzonej 27-go kwietnia reglamentacji dewizowej, od reakcji na nią poszczególnych grup gospodarczych — oraz od rozmiarów działalności inwestycyjnej państwowej. Wydaje się prawdopodobne, że wystąpi tendencja do powiększania zapasów towarów, co byłoby podstawą dla wzrostu produkcji.

Walne Zebranie Członków Gospodarczego Zrzeszenia Samorządu Terytorjalnego.

W niedzielę dnia 24 maja b r. w lokalu Polskiego Banku Komunalnego w Warszawie, odbyło się Walne Zebranie członków Gospodarczego Zrzeszenia Samorządu Terytorjalnego — spółdzielni z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie.

Zebranie zagaił wiceprezes Rady Nadzorczej, p. Wacław Gajewski, proponując na Przewodniczącego p. Starostę Marka z Hrubieszowa, na Sekretarza — p. Dyrektora Bara, na co Zebranie jednogłośnie wyraziło swą zgodę.

Po odczytaniu protokułu z poprzedniego Walnego Zebrania, przystąpiono do rozpatrywania bilansu, rachunku strat i zysków za rok 1935 oraz preliminarza wydatków i wpływów na rok 1936.

Zarówno bilans wraz z rachunkiem strat i zysków za 1935 r., zamkniętych nadwyżką zł. 3.102.16, jak i preliminarz wpływów i wydatków na 1936 r., Walne Zebranie przyjęło i zatwierdziło bez zmian, udzielając Radzie Nadzorczej i Zarządowi absolutorjum.

Ustępujący, z powodu wygaśnięcia kadencji, członkowie Rady Nadzorczej, p. Prezydent m. Płocka, Stanisław Wasiak i Dyrektor Polskiego Banku Komunalnego, p. Dymitr Szarzyński, zostali jednogłośnie ponownie wybrani na dalszy okres trzyletni.

W toku dyskusji nad działalnością „Zrzeszenia" Walne Zebranie wyraziło pogląd, że celem wywołania szerszego zainteresowania „Zrzeszeniem" wśród samorządów, należałoby wzmóc propagandę, w celu ziednywania nowych członków, podkreślajac pożyteczną działalność „Zrzeszenia" w dziedzinie gospodarczej. Pozatem zalecono wzmożenie reklamy zakładów przemysłowych, prowadzonych przez „Zrzeszenie", a mianowicie: kamieniołomów granitowych w Klesowie i Wyrach i Fabryki Waty Hygroskopijnej „Valetudo" pod Grodziskiem Mazowieckim, z podkreśleniem szczególnie doniosłej dla całego państwa działalności tej fabryki, w której poraz pierwszy w Polsce, pod zarządem „Zrzeszenia" zaczęto wyrabiać na szeroką skalę watę hygroskopijną z krajowych surowców, t. j. ze lnu i konopi, przyczyniając się tem do uniezależnienia się od surowca zagranicznego, t. j. bawełny ,z której wyłącznie dotychczas była wyrabiana wata hygroskopijna.

Wiadomości zagraniczne

Oszczędność na określoną sumę zagranicą.

W niemieckiem czasopiśmie „Sparkasse" ukazał się niedawno interesujący artykuł na powyższy temat.

Przez oszczędność na określoną sumę rozumie się oszczędzanie bez określonego celu komsumcyjnego, celem jej jest zgromadzić określona sume pieniedzy. Ważnym problemem, jaki się dla instytucji oszczędnościowej tu nasuwa, jest znaleźć sposób, pozwalajacy na utrudnienie wkładcy wycofania sum wpłaconych, tak jednak, aby mu tego nie uniemożliwić całkowicie.

W ten sposób starano sie ostatnio postępować w Niemczech. W krajach anglo-saskich wkładca ma możność regularnego oszczedzania w kasach budowlanych, nawet, gdy nie ma zamiaru budować sobie domu. Odbywa sie to przez nabywanie udziałów, które staja sie stopniowo płatne, czyli ratalnie przy doliczaniu procentów lub dywidend. Przy tym systemie, istnieje pewien przymus oszczedzania, zważywszy, że w pierwszych latach wartość sprzedażna udziałów jest niewielka .Przyczem kasy budowlane udzielaja wkładcom nisko oprocentowanych -pożyczek pod zastaw udziałów, umożliwiając im rozporzadzanie całością lub częścią złożonych oszczędności, jeszcze przed osiągnieciem oznaczonej sumy wkładu.

Wiecej liberalną formę oszczędności na określona sumę zastowały niedawno niektóre kasy oszczędności ludności niemieckiej zagranicą. Tak np. kasa oszczędności w Sibiu (Rumunja) zorganizowała różne systemy oszczędności celowych i na określoną sume: wśród nich najwiekszem uznaniem cieszy się system, przy którym wkładca zobowiązuje się uskuteczniać regularnie wpłaty dzienne, tygodniowe lub miesięczne, kasa zaś m. in. udziela premij. Jeżeli z jakich powodów niezależnych od niego wkładca zmuszony jest przerwać wpłaty, musi uprzedzić o tem kasę na 6 tmiesiecy naprzód. Przy tego rodzaju wkładach kasa płaci procent o ½% wyższy, niż przy wkładach normalnych. Jeżeli wkładca wpłaca regularnie umówioną sumę przynajmniej raz na miesiąc w ciągu roku, otrzymuje premje w postaci dodatkowego procentu; wynosi to ½%, jeżeli wkładca w ciągu roku nie podejmował żadnych wypłat, a ¼%, jeżeli dokonał wypłat usprawiedliwionych.

Niemieckie kasy oszczędności finansują kolonizację wewnętrzną.

Dekret z października r. ub. przewidywał możność udzielania przez kasy oszczedności kredytów hipotecznych organizaciom. zajmującym sie budownietwem mieszkaniowem i kolonizacje wewnętrzną. Ponieważ jednak kasy oszczedności są w poważnym stopniu skrępowane prawnie w udzielaniu pożyczek komunalnych, przeto w marcu r. b. wydano rozporządzenie wykonawcze, które pozwala im udzielać indywidualnych pożyczek kolonistom ,pod gwarancją terenów kolonizacyjnych, będąca własnością samorządów.

Jednakże procentowy stosunek udzielonych pożyczek hipotecznych do wkładów pozostał bez zmiany, t. j. 50% wkładów oszczędnościowych. Kasy nie mogą również udzielać takich pożyczek poza granicami swego obszaru działalności. Ogólnie sie przypuszcza, że na cele kolonizacji wewnętrznej wystarczą kredyty w wysokości 17.2% ogólnej sumy kredytów hipotecznych, które na koniec października r. ub. wynosiły 6.6 miljardów Rm.

NADESŁANE

„Czasopismo Kas Oszczędności", Nr. 5 przynosi artykuły: Dr. Z. Witkowski — „Kontrola dewiz w Polsce"; A. Macholz — „O zgłaszaniu wierzytelności w postępowaniu egzekucyjnem, upadłościowem i układowem"; St. Zygwit — „Warunki rozwoju K. K. O."; J. Jenek — „Rola kierowników K. K. O. w świetle dotychczasowych przepisów" (Dok.); J. K-r — „Sprawozdanie z Sejmiku Komunalnego Związku Kredytowego w Poznaniu". Pozatem zwykłe działy: statystyczny, Nowe ustawy i rozporządzenia, Sprawy podatkowe i stemplowe, Kronika krajowa, Przegląd wydawnictw.

ERRATA

Do bilansu Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu Święciańskiego w Święcianach, ogłoszonego w Nr. 9 „Oszczędności" z dn. 15 maja b. r. wkradły się następujące błędy korektorskie, które niniejszem prostujemy:

a) w stanie czynnym w pozycji 4 b) „Papiery państwowe" powinna figurować suma 7.952.— zł. (zamiast zł. 79.952.—);

b) w stanie czynnym sumę zł. 14.310.80 umieszczono mylnie pod pozycją 12 „Pożyczki na skrypty dłużne" — powinno być pod pozycją 13 „Pożyczki hipoteczne".

Redaktor odpowiedzialny: **Bolesław Obszyński.** Wydawca: **Samorządowy Instytut Wydawniczy sp. z o. o.**

Drukarnia Samorządow. Instytutu Wydawn. w Warszawie, ul. Miodowa Nr. 6. Tel. 682-18.

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1935 R.
KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU ŁĘCZYCKIEGO W ŁĘCZYCY wraz z Oddziałem w Ozorkowie

Stan czynny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji:			
a) gotowizna		18.058,63	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		10.717,64	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		87.629,—	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			116.405,57
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe:			
a) bilety skarbowe		15.254,60	
b) papiery państwowe		3 257,—	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje Związków Komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		5 455,—	23.966,50
5. Banki i K. K. O. „Loro"			
6. Banki i K. K. O. „Nostro"			
7. Weksle zdyskontowane (43 kont)		43.378,68	43.378,68
8. Pożyczki wekslowe (1621 kont)		294.854,85	294.854,85
9. Weksle protestowane			
a) poch. z dysk. i poż. wek. (134 kont)		59.709.38	
b) pochodzące z innych kredytów			59.709,38
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezp. papier. wartość. (2 konta)		11.919,—	
b) zabezpieczone hipoteką			
c) zabezpieczone innemi wartościami			11.919,—
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartośc. i książ. oszczędn. (367 kont)		47.810,25	
b) innych wartości			
c) pożyczki zakładu zastawniczego			47.810,25
12. Pożyczki na skrypty dłużne			
13. Pożyczki hipoteczne			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzon. przez Komitet Konwersyjny Banku Akceptacyj. (24 kont)		46.575,—	46.575,—
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości		1.990.—	1.990,—
18. Różne		4.265,67	4.265,67
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem.			650.874,90
21. Depozyty		331,088,06	331.088,06
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso		62.993,89	62.993,89
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego		34.500,—	34 500,—
25. Pokrycia Funduszu Emerytalnego			
Ogółem.			1.079.456,85

Stan bierny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy		55.000,—	55.000 —
2. Fundusz zasobowy		11.399,68	11.399,68
3. Fundusze specjalne:			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy		819,26	819,26
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno - publicznych			
a) bezterminowe (2 konta)		495,15	
b) terminowe			4c5,15
7. Wkłady oszcz. osób fizycznych i prawno-prywat.:			
a) bezterminowe (2015 kont)		159.534 36	
b) terminowe do 3-ch mies. (64 kont)		108.804,63	
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe			268.338,99
8. Rachunki bieżące (czek., przekaz. i t.p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (2 konta)		224,50	
b) osób fiz. i praw.-pryw. (157 kont)		161.934,72	161.159,22
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe		2.110,91	2.110,91
11. Redyskonto weksli:			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych		35.360,—	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.		11.015,—	
d) w innych instytucjach kredytowych.			46.375,—
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.		34.500,—	34.500,—
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie:			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		54.608,—	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			54.608,—
15. Banki i K. K. O. „Loro"			
16. Banki i K. K. O. „Nostro"			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne		11.270,98	11.270,98
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)		3 729,—	3.729,—
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		1.068,71	1.068,71
Razem.			650,874,90
22. Różni za depozyty		331.088,06	331,088,06
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj.			
24. Różni za inkaso		62 993,89	62.993,89
25. Bank Akceptacyjny		34.500,—	34.500,—
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem.			1.079.456,85

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1935 ROK.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	15.590,52	
b) od rachunków bieżących	98,84	
c) od redyskonta weksli	1.107,85	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	5.248,40	
e) różne inne	175,93	22.121.54
2. Prowizje wypłacone	314,21	314.11
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	26.970,60	
b) świadczenia socjalne	2.293,86	
c) wydatki rzeczowe	8.633,51	37 897,97
4. Podatki i opłaty skarbowe	32,53	32,53
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	215,—	215,—
6. Odpisy na dłużnikach	4.462,58	4 462,58
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
9. Różne	4.093,—	4 093,—
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego	405.93	405 93
11. Nadwyżka	1.068,71	1.068,71
Razem.		70.611,37

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	42.549,78	
b) od rachunków bieżących	3.950,32	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	3.643,20	
d) od pożyczek na skrypty dłużne		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych	997,53	
g) od K. K. O. i Banków		
h) różne inne	712,11	51.853,04
2. Prowizje pobrane	3.136,18	3.136,18
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.	405,93	405,93
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		
7. Opłaty na koszty administracji	183.—	183,—
8. Różne dochody	13.633,22	13.633,22
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych	1.400,—	1.400,—
10. Strata		
Razem.		70.611,37

Komisja Rewizyjna:
(—) Jan Jaworski
(—) Stefan Kosecki
(—) Tadeusz Kurpiński
(—) Władysław Niewinowski
(—) Stanisław Michałkiewicz

Dyrekcja Kasy:
(—) Stanisław Wiśniewski — Dyrektor Zarządzający
(—) Antoni Gąsiorowicz — Zastępca Dyrektora — buchalter
(—) Zenon Karolakowski — Członek Dyrekcji

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1935 r.
KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU LIPNOWSKIEGO W LIPNIE.

Stan czynny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji:			
a) gotowizna		11.489,88	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		16.954,71	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		273,14	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			28.717,73
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		880,00	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje Związków Komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		1.100.—	1.980,00
5. Banki i K. K. O. „Loro"			
6. Banki i K. K. O. „Nostro"			
7. Weksle zdyskontowane* (.... kont)			
8. Pożyczki wekslowe (353 kont)		122.483,30	122.483,30
9. Weksle protestowane			
a) poch. z dysk. i poż. wek. (53 kont)		39.235,65	
b) pochodzące z innych kredytów			39.235,65
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezpieczone papierami wartośsiow.			
a) zabezpieczone hipoteką			
c) zabezpiecz. innemi wartoś. (5 kont)		19.332,06	19.332,06
11. Pożyczki terminowe na zastaw:			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (6 kont)		480,00	
b) innych wartości* (.... kont)			
c) pożyczki zakładu zastawniczego			480,00
12. Pożyczki na skrypty dłużne			
13. Pożyczki hipoteczne			
14. Należności z tytułu układu Konwers. zatwierdz. przez Kom. Konwers. Banku Akceptacyjnego (32 kont)		51.449,00	51.449,00
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości		3.124,20	3.124,20
18. Różne		2.684,97	2.684,97
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)		122,35	122,35
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych		22.572 24	
b) za rok sprawozdawczy		43.602,64	66.174,88
Razem.			335.784,14
21. Depozyty		35.100,71	35.100 71
22. Udzielone gwarancje		32.261,41	32.261,41
23. Inkaso		17.636,67	17.636,67
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem.			420.782,93

Stan bierny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy		100.000,00	100.000,00
2. Fundusz zasobowy			
3. Fundusze specjalne:			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno - publicznych			
a) bezterminowe			
b) terminowe (2 kont)		66.631,67	66.531,67
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych:			
a) bezterminowe (494 kont)		28.827,27	
b) terminowe do 3-ch mies. (22 kont)		12.495,77	
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (27 kont)		941,06	42.264,10
8. Rachunki bież. (czekowe, przek. it.p.)			
a) inst. państw. samorz. i inne praw.-publ. (9 kont)		32.988,31	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (44 kont)		13.601,35	46.589,66
9. Salda kredytowe rachunków otw. kred.			
10. Zobowiązania inkasowe		99,50	99,50
11. Redyskonto weksli:			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach państwowych		9.535,—	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych.			9.535,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.		52.740,88	52.740,88
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie:			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		13.172,88	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			13.172,88
15. Banki i K. K. O. „Loro"			
16. Banki i K. K. O. „Nostro"			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.).		4.850,45	4.850,45
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem.			335.784,14
22. Różni za depozyty		35.100,71	35.100,71
23. Zobow. z tyt. udzielonych gwarancyj.		32.261,41	32.261,41
24. Różni za inkaso		17.636.67	17.636,27
25. Bank Akceptacyjny			
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem.			420.782,93

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1935 R.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	5.663,33	
b) od rachunków bieżących	478,50	
c) od redyskonta weksli	2.617,76	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	6.858,49	
e) różne inne		15.618,08
2. Prowizje wypłacone		
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	9.652,50	
b) świadczenia socjalne	796,93	
c) wydatki rzeczowe	3.047,48	13.496,91
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5. Amortyzacja:		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	416,25	416,25
6. Odpisy na dłużnikach	38.672,19	38.672,19
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
9. Różne	599,39	599,39
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego.		
11. Nadwyżka		
Razem.		68.802,82

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	19.388,77	
b) od rachunków bieżących	1.593,12	
c) od pożyczek terminowych na zastaw		
d) od pożyczek na skrypty dłużne		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych	50,00	
g) od K. K. O. i Banków		
h) różne inne	538,99	21.570,88
2. Prowizje pobrane	2.371,50	2.371,50
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty	1.257,80	1.257,80
7. Opłaty na koszty administracji		
8. Różne dochody		
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata	43.602,64	43.602,64
Razem.		68.802,82

Buchalter (—) W. Boniecki
Zarząd:
(—) K. Brązert
(—) Z. Michalski

Komisja Rewizyjna: Przewodniczący (—) W. Winnicki
Członkowie:
(—) J. Bońkowski
(—) J. Kowalski

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1935 R.
KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU SOCHACZEWSKIEGO W SOCHACZEWIE.

Stan czynny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji:			
a) gotowizna		21.143,40	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		1.183,10	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		14.062,50	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne		10.775,00	47.164,00
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		1.000,00	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje Związków Komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		4.000,00	5.000,00
5. Banki i K. K. O. „Loro"			
6. Banki i K. K. O. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane			
8. Pożyczki wekslowe (1306 kont)			307.003,50
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dys. i poż. wekslowych (180 kont)		28.383,31	
b) pochodz. z inn. kredytów			28.383,31
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezp. papierami wartościowemi			
b) zabezpieczone hipoteką			
c) zabezpieczone inne wart. (1 konto) K. K. O. m. Sochaczewa w likwid.		46.116,08	46.116,08
11. Pożyczki terminowe na zastaw:			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (52 konta)		3.609,20	
b) innych wartości (2 konta)		98,05	
c) pożyczki zakładu zastawniczego			3.707,25
12. Pożyczki na skrypty dłużne			
13. Pożyczki hipoteczne			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akceptacyjnego			
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			3.670,00
18. Różne			3.117,42
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			651,18
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem.			444.812,74
21. Depozyty			74.421,38
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			19.009,98
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			
25. Pokrycia Funduszu Emerytalnego			
26. Weksle w zastawie			2.000,00
27. Weksle K.K.O. m. Sochaczew w likw.			70.210 12
Ogółem.			610.454,22

Stan bierny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			50.000,—
2. Fundusz zasobowy			308,35
3. Fundusze specjalne:			
b)			
a)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno - publicznych			
a) bezterminowe (8 kont)		6.323,46	
b) terminowe (2 konta)		56.214,75	62.538,21
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych:			
a) bezterminowe (1777 kont)		63.390,84	
b) terminowe do 3 miesięcy (10 kont)		20.465,37	
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (2 konta)		1.951,98	85.808,19
8. Rach. bieżące*) (czek., przekaz. i t. p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (17 kont)		104.184,87	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (23 konta)		35.300,75	139.485,62
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			665,00
11. Redyskonto weksli:			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych		54.615,00	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.		16.105,00	
d) w innych instytucjach kredytowych.			70.720,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie:			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		13.486,00	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.		2 060,00	
d) przez inne instytucje			15.546,00
15. Banki i K. K. O. „Loro"			
16. Banki i K. K. O. „Nostro"			8.332,80
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			6.270,08
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr).			4.975,44
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		163,05	163,05
Razem.			444.812,74
22. Różni za depozyty			74.421,38
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj.			
24. Różni za inkaso			19.009,98
25. Bank Akceptacyjny			
26. Fundusz Emerytalny			
27. Zastaw weksli w P. B. R.			2.000,00
28. K. K. O. m. Sochaczewa, za weksle			70 210,12
Ogółem.			610.454,22

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1935 ROK.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane:		
a) od wkładów oszczędnościowych	8.098,53	
b) od rachunków bieżących	5.017,82	
c) od redyskonta weksli	6.892,71	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	706,81	
e) różne inne	75 29	20.791,16
2. Prowizje wypłacone		14,20
3. Koszty administracyjne:		
a) wydatki osobowe	18.141,66	
b) świadczenia socjalne	1.468,52	
c) wydatki rzeczowe	4.432,53	24.042,71
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5. Amortyzacja:		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	257,00	257,00
6. Odpisy na dłużnikach		
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
9. Różne		
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego.		
11. Nadwyżka		163,05
Razem.		45,268,12

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	27.992,19	
b) od rachunków bieżących	4.503,38	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	249,10	
d) od pożyczek na skrypty dłużne		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych	80,00	
g) od K. K. O. i Banków	345,48	
h) różne inne	529,90	33.700,05
2. Prowizje pobrane		8.297,47
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		
7. Opłaty na koszty administracji		1.117,90
8. Różne dochody		2.152,70
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem.		45.268,12

Buchalter (—) M. Artysz
Przewodniczący Komisji Rewizyjnej (—) inż. A. Wołodkiewicz
Członkowie:
(—) J. Orliński
(—) W. Stodulski

Zarząd:
(—) W. Klimaszewski
(—) S. Osiecki
(—) J. Trawiński

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1935 R. KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU CIECHANOWSKIEGO W CIECHANOWIE.

Stan czynny.

	W tem w wal. obcych zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		53.121.01	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		6.055,98	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych . . .		31.319,80	
d) pozostałość w innych K. K. O. .		29.063,62	
e) bony inwestycyjne			119.560,39
2. Kupony		1.726,50	1.726,50
3. Waluty obce	1.229,13	1.229,13	1.229,13
4. Papiery wartościowe:			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		14.767,50	
c) listy zastawne i obligacje . . .			
d) obligacje związków komunalnych .			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych .		3.786.04	18.553,54
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro . . .		14.227,76	14.227,76
7. Weksle zdyskontowane (36 kont) .		29 094,99	29.094,99
8. Pożyczki wekslowe (619 kont) . .		292 355,00	292.355,00
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. weksl. (49 kont)		23.985,10	
b) pochodzące z innych kred. (7 kont)		21.562,32	45.547,42
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezpiecz. papier. wart. (1 konto)		1.888,00	
b) zabezp. hipoteką (3 konta) . .		15.442,00	
c) zabezp. innemi wartośc. (48 kont)		44,320,39	61.650,39
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (180 kont) . .		26.482,55	
b) innych wartości (2 kont) . .		1.320,00	
c) pożyczki zakładu zastawniczego .			27.802,55
12. Pożyczki na skrypty dłużne . . .			
13. Pożyczki hipoteczne* (.... kont) . .			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdz. przez Komitet Konwersyjny Banku Akceptac. (77 kont)		89.123,89	89.123,89
15. Odsetki zaległe		1.910,92	1.910,92
16. Nieruchomości		1.275,00	1.275,00
17. Ruchomości		9.223,07	9 223,07
18. Różne		66.316,80	66.316,80
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe		1.984,18	1.984,18
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .			
Razem . .			781.581,53
21. Depozyty		282.149,06	282.149,06
22. Udzielone gwarancje		15.490.00	15 490,00
23. Inkaso		41.157,07	41.157,07
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego . .		16.650.00	16.650,00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego .			
Ogółem . .			1.137.027,66

Stan bierny.

	W tem w wal. obcych zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy		100.000,00	100.000,00
2. Fundusz zasobowy		4.823,30	4.823,30
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości .			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno-publicznych			
a) bezterminowe (1 konto) . . .		455,45	
b) terminowe			455,45
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych			
a) bezterminowe (680 kont) . .		181.183,06	
b) terminowe do 3 mies. (49 kont) .		129.049,87	
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (707 kont)		78.519,21	387.752 14
8. Rachunki bieżące *) czekowe, przekazowe i t. p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (20 kont) . .		46.046,00	
b) osób fizycznych i pr.-pr. (87 kon)		122.790,10	168.836,10
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu		8.304,60	8.304,60
10. Zobowiązania inkasowe		197,10	197,10
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych . . .		78.565,00	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych			78 565,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac. .			
13. Zastaw papierów wartościowych . .			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe . . .		15.700,00	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje . . .			15.700,00
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro . . .			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne . . .			
19. Różne		10.457,33	10.457,33
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)		4.505,00	4.505 00
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .		1.985,51	1.985,51
Razem . .			781.581,53
22. Różni za depozyty		282.149,06	282.149,06
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj.		15.490,00	15.490,00
24. Różni za inkaso		41.157,07	41.157,06
25. Bank Akceptacyjny		16.650,00	16 650,00
26. Fundusz emerytalny			
Ogółem . .			1.137.027,66

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW za 1935 rok.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych . .	17.134,12	
b) od rachunków bieżących . . .	5.539,31	
c) od redyskonta weksli	2.972,66	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	1.585,16	
e) różne inne	344,77	27.576,02
2. Prowizje wypłacone	195,66	195,66
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	24.650,80	
b) świadczenia socjalne	3.015,61	
c) wydatki rzeczowe	14.974,66	42.641,07
4. Podatki i opłaty skarbowe	324,44	
5. Amortyzacja:		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	754,59	754,59
6. Odpisy na dłużnikach	324,44	324,44
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
9. Różne		
10. Dotacja na rzecz funduszu wyrówn. .		
11. Nadwyżka	1.985,51	1.985,51
Razem . .		73.477,29

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	43.556,97	
b) od rachunków bieżących . . .	8.030,86	
c) od pożyczek terminowych na zastaw .	2.372,99	
d) od pożyczek na skrypty dłużne . .		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych . .	736,89	
g) od K. K. O. i Banków . . .	1.708,18	
h) różne inne		56.405,98
2. Prowizje pobrane	9.777,90	9.777,90
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc. .		
5. Dochód netto z nieruchomości . . .		
6. Odzyskane straty	4.484,90	4.484,90
7. Opłaty na koszty administracji . . .	2.808,60	2.808,60
8. Różne dochody		
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem . .		73.477,29

Buchalter (—) W. Naruszkiewicz
Komisja Rewizyjna: Przewodniczący (—) F. Borkowski
Członkowie:
(—) J. Gierzyński
(—) L. Hamerliński
(—) E. Jacynicz

Księgowy (—) Z. Wichura
Dyrektor (—) Cz. Czekaliński
Zarząd Kasy:
Naczelnik Zarządu (—) W. Raniecki
Zast. Naczeln. Zarządu (—) Cz. Fluder
Członek (—) J. Nowosielski

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1935 R.
KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU CZĘSTOCHOWSKIEGO W CZĘSTOCHOWIE.

Stan czynny.

	W tem w wal. obcych zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		108.365,02	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		178.637,69	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		194.614,35	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			481.617,06
2. Kupony			5.896,05
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		101.109,50	
c) listy zastawne i obligacje		8.084,35	
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		175.871,00	285.064,50
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane (22 kont)			119.370,68
8. Pożyczki wekslowe (1209 kont)			1.626.224,05
9. Weksle protestowane			
a) poch. z dysk. i poż. wek. (146 kont)		302.743,50	
b) pochodzące z in. kredytów (5 kont)		85.007,00	387,750,50
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezpieczone papierami wartościowemi* (kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (9 kont)		100.790,00	
c) zabezpiecz. innemi war. (15 kont)		987.187,11	1.087.977,11
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (19 kont)		4.846.21	
b) innych wartości			
c) pożyczki zakładu zastawniczego			4.846.21
12. Pożyczki na skrypty dłużne (11 kont)			32.936,49
13. Pożyczki hipoteczne			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akcep. (95 kont)			141.396,80
15. Odsetki zaległe			51.943,07
16. Nieruchomości			695.988,44
17. Ruchomości			6.487,36
18. Różne			29.670,52
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe			1.565,50
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		147.565,50	147.565,50
Razem			5.106.289,60
21. Depozyty			304.470,82
22. Udzielono gwarancje			
23. Inkaso			46.992,27
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			5.457.752,69

Stan bierny.

	W tem w wal. obcych zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			100.000,00
2. Fundusz zasobowy			162.677,10
3. Fundusze specjalne			
a) rezerwa r-ków bieżących		54.632,00	
b) rezerwa r-ków różnych		2.977,22	
c) rezerwa weksli protestowanych		62.567,90	
d) rezerwa odsetek zaległych		8.552,80	128.729,92
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			9.609,90
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno - publicznych *)			
a) bezterminowe (7 kont)		12.920,26	
b) terminowe (2 konta)		122.754,20	135.674,46
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych *)			
a) bezterminowe (3022 konta)		1.377.992,09	
b) terminowe do 3 mies. (311 kont)		195.582,21	
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (5495 kont)		2.283.669,82	3.857.244,12
8. Rachunki bież.* (czek, przekaz. i t. p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (10 kont)		63.456,39	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (115 kont)		152.662,33	216.118,72
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			47.550,85
10. Zobowiązania inkasowe			11.195,25
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych		34.933,00	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych.			34.933,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		6.942,00	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.		218.682,00	
d) przez inne instytucje			225.624,00
15. Banki i K. K. O. Loro			1.207,00
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			148,40
18. Zobowiązania hipoteczne			140.000,00
19. Różne			18.434,78
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			17.142,10
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			5.106 289,60
22. Różni za depozyty			304.470,82
23. Zobowiązania z tytułu udzielon. gwar.			
24. Różni za inkaso			46 992,27
25. Bank Akceptacyjny			
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			5.457.752, 69

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW za 1935 rok.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane:		
a) od wkładów oszczędnościowych	181.430,21	
b) od rachunków bieżących	11.799,53	
c) od redyskonta weksli	3.616,64	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	5.929 97	
e) różne inne	9.490,00	212.266,35
2. Prowizje wypłacone		797,83
3. Koszty administracyjne:		
a) wydatki osobowe	65.272,84	
b) świadczenia socjalne	5.878,66	
c) wydatki rzeczowe	31.777,90	152.929,40
4. Podatki i opłaty skarbowe		328.43
5. Amortyzacja:		
a) nieruchomości	6.959,88	
b) ruchomości	1.619,16	8.579,04
6. Odpisy na dłużnikach		52.965,03
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		13.220,74
9. Różne		141.934,69
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego.		
11. Nadwyżka		
Razem		533.021,51

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	182.541,39	
b) od rachunków bieżących	109.201,51	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	379,84	
d) od pożyczek na skrypty dłużne	3.260,27	
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych	12.666,89	
g) od K. K. O. i Banków		
h) różne inne	6.691,79	314.741,69
2. Prowizje pobrane		17.112,16
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		31.086,71
6. Odzyskane straty		4 029,98
7. Opłaty na koszty administracji		18.386,97
8. Różne dochody		
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		98 50
10. Strata		147.565,50
Razem		533 021,51

Księgowy:
(—) Z. Wichura

Zarząd Kasy:
(—) Br. Bartoszewicki
(—) Z. Wichura
(—) St. Jarzębiński

Komisja Rewizyjna:
(—) J. Borkowski
(—) J. Lang
(—) St. Pasek

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1935 ROKU
KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI W WOŁOŻYNIE.

Stan czynny.

	W tem wwal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		13.273,55	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		1.474,94	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych			
d) pozostałość w innych K. K. O.		26.437,62	
e) bony inwestycyjne			41.186,11
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		1.624,40	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		3.187,00	4.811,40
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro		265,00	
7. Weksle zdyskontowane			
8. Pożyczki wekslowe		115.319,30	
9. Weksle protestowane			
a) pochodz. z dysk. i poż. wekslowych		37.169,19	
b) poch. z innych kredytów (.... kont)			152.753,49
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wart.* (.... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (.... kont)			
c) zabezpieczone innemi wartościami			
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (.... kont)		990,00	
b) innych wartości* (.... kont)			
c) pożyczki zakładu zastawniczego*			990,00
12. Pożyczki na skrypty dłużne* (.... kont)			
13. Pożyczki hipoteczne* (.... kont)			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Kom. Konwersyjny Banku Akcept. (.... kont)			104.631,00
15. Odsetki zaległe			9.408,94
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			3.143,06
18. Różne			3.077,81
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			4.712,83
20. Straty:			
a) z roku sprawozdawczego			7.067,97
Razem			331.782,61
21. Depozyty		2.074,00	
22. Udzielone gwarancje		2.735,00	
23. Inkaso		4.623,60	
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			9.432,60
Razem			341.215,21
Ogółem			341.215,21

Stan bierny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy		31.591,45	
2. Fundusz zasobowy		4.103,33	
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			35.694,78
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno publicznych*)			
a) bezterminowe (1 konto)		25,74	
b) terminowe (1 konto)		37.631,45	37.657,19
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych *)			
a) bezterminowe (100 kont)		7 682,98	
b) terminowe do 3 mies. (629 kont)		59.880,07	
c) terminowe ponad 3 mies. i warunk.			67.563,05
8. Rachunki bieżące*) (czekowe, przekazowe i t. p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (11 kont)		1.138,00	
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych (20 kont)		2.603,50	3.741,50
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych			
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych.			
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		181.312,54	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			181.312,54
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr).		5.813,55	5.813,55
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			331.782,61
22. Różni za depozyty		2.074,00	
23. Zobowiązania z tyt. udziel. gwarancyj		2.735.00	
24. Różni za inkaso		4.623,60	
25. Bank Akceptacyjny			
26. Fundusz Emerytalny			9.43260
Razem			341.215,21
Ogółem			341.215,21

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1935 ROK.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	4.989,33	
b) od rachunków bieżących	126,15	
c) od redyskonta weksli		
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	9.840,64	
e) różne inne	5.717,23	20.673,35
2. Prowizje wypłacone		
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	12,785.00	
b) świadczenia socjalne	1.287,03	
c) wydatki rzeczowe	5.702,76	19.775,79
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	297.08	297,08
6. Odpisy na dłużnikach		2.932,80
7. Różnice kursowe na rach. w wal. obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
9. Odpis z fund. wyr. na pokr. strat kurs.		
10. Różne		219,34
11. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		
12. Nadwyżka		
Razem		43.837,36

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	25.309,04	
b) od rachunków bieżących		
c) od pożyczek terminowych na zastaw		
d) od pożyczek na skrypty dłużne		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych	45,00	
g) od K. K. O. i Banków	4.444,22	
h) różne inne	5.978,27	35.776,53
2. Prowizje pobrane	404,53	
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty	641,75	
7. Opłaty na koszty administracji		
8. Różne dochody		6,58
9. Strata		7,067,97
Razem		43.897,36

Przewodniczący Komisji Rewizyjnej
(—) X. Ant. Udalski

Członkowie:
(—) St. Szwed
(—) J. Bałaszko

Naczelnik Zarządu: Dyrektor (—) M. Wajman

Członkowie:
(—) M. Dłużniewski
(—) J. Rymaszewski

Buchalter (—) J. Komarówna

Drukarnia Samorządowego Instytutu Wydawniczego, Warszawa, ulica Miodowa Nr. 6.